

Utorak, 7. februar 2006.

Svedok Branko Kostić

Otvorena sednica

Optuženi je pristupio Sudu

Početak u 9.04 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, dozvolićemo vam da završite vaše glavno ispitivanje i u vezi sa Bosnom. Očekujem da vaša pitanja budu vrlo fokusirana i konkretna i da ne budu sugestivna. Molim vas nemojte da postavljate pitanja "da li je to tačno", "da li je tako" i slično ili kada kraj pitanja daje alternativu koja jasno sugerise odgovor svedoku. Rečeno mi je da su tabulatori 28... Ne to je već rešeno. Očekujemo da završite sa glavnim ispitivanjem tokom prve sednice.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Robinson (Robinson), profesor Kostić je bio na najvišoj funkcija u Jugoslaviji, ja ne rezumem kako bih ja njemu davao sugestivna pitanja na koja on treba da odgovori po mom pitanju, on odgovara po svom saznanju. Professore Kostiću, u knjizi "Balkanska Odiseja" (Balkan Odyssey) lord Owen (David Owen) na strani 182 ove knjige koja je uvedena kao dokazni predmet govoreći, tu piše o Mladiću, ali ja bih citirao samo jedan kratak pasus: "Kada je juna 1991. godine započeo srpsko-hrvatski rat, bio je načelnik štaba Devetog armijskog korpusa smeštenog u Kninu. Poput ostalih korpusa i ovaj se raspadao jer su oficiri i ljudstvo počeli da se izjašnjavaju kao Hrvati i Slovenci i da izlaze iz JNA da bi stupili u svoje nacionalne vojske. Napustili vojnu službu, a u nekim slučajevima i zemlju. Oni, mahom Srbi koji su ostali u JNA uopšte nisu imali slobodu, a mnoge je po kasarnama opkolila i blokirala hrvatska vojska. Što je bio jedan od razloga zašto je JNA tako snažno reagovala u mestima poput Vukovara. Do te faze se razvio klasičan građanski rat uz rascep u vojsci i raskidanje prijateljstva oficira ...

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude ...

SUDIJA ROBINSON: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Optuženi se ponovo bavi hrvatskom optužnicom, a rečeno mu je da se može baviti samo bosanskom.

SUDIJA ROBINSON: Apsolutno je tako. Gospodine Miloševiću, pređite na bosansku optužnicu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo pitanje gde je lord Owen koji je predstavljao Evropsku zajednicu (European Community) u tom celom mirovnom procesu i bio kopredsednik konferencije, on govori o klasičnom građanskom ratu. Moje pitanje za gospodina Kostića je, odnosi se i na Hrvatsku i na Bosnu. Dakle, da li je tamo bio građanski rat ili se radilo o agresiji, okupaciji ili tome slično? Prema vašim najboljim saznanjima iz svog tog vremena koje ste bili.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Evidentno je da je i u Hrvatskoj i kasnije nažalost i u Bosni bio tipičan primer građanskog rata sa tim što je u Hrvatskoj taj građanski rat išao i vodio se između dvije nacionalne zajednice, između Hrvata i Srba, a u Bosni je ta situacija i taj oblik građanskog rata bio još drastičniji i teži. Tamo su praktično ratovali svi protiv svih. Tamo je bio građanski rat jedno vrijeme između koalicije Muslimana i Hrvata protiv Srba, pa su onda kasnije zaratili međusobno, ovaj, Hrvati između sebe, Hrvati i Muslimani i to je bio najtipičniji oblik građanskog rata. I ako mi dozvolite, ta tri ili četiri minuta koja imam na CD tu više će reći nego pola sata moje priče, jer to što sam tada kao potpredsjednik Predsjedništva kazao na Televiziji Sarajevo protiv čega je tada ustala Hrvatska demokratska zajednica i tražila da mi se zabrani nastup, a to je četiri meseca pre početka rata ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, odgovorili ste na pitanje i ne želim da slušamo CD. Molim vas postavite sledeće pitanje, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Profesore Kostiću, kakve je napore preduzimalo Predsedništvo SFRJ da spreči širenje sukoba na prostor Bosne i Hercegovine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mi smo nekoliko puta, još u drugoj polovini 1990. godine razmatrali tu političko-bezbedonosnu situaciju u Bosni i

Hercegovini i veoma ozbiljno upozoravali da se ovaj, iz dana u dan ta situacija sve više zaoštrava, da postaje eksplozivna i skretali pažnju i upozoravali da ukoliko sva tri nacionalna rukovodstva u Bosni ne promene sled događaja, da će doći do građanskog rata i da će to biti tragedija za sva tri naroda u kojoj neće biti pobjednika i pobijeđenih. Pored toga Predsjedništvu SFRJ u suženom sastavu, 3. januara je bilo pokrovitelj Konferencije o Jugoslaviji (International Conference on the Former Yugoslavia). Tu je bilo političkih pokreta, partija, udruženja, pojedinaca i tako dalje sa teritorije čitave SFRJ, ali najviše ih je bilo iz Bosne. Na žalost, toj konvenciji nijesu prisustvovali predstavnici Stranke demokratske akcije, gospodina Alije Izetbegovića, stranke Hrvatske demokratske zajednice Mate Bobana iz Bosne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li imamo ovaj snimak koji je profesor Kostić ponudio? Ako je spreman na tehnicu da ga kratko vidimo.

SVEDOK KOSTIĆ: Tri i po minuta svega.

SUDIJA ROBINSON: Šta on pokazuje? Šta se pokazuje na tom snimku, gospodine Kostiću?

SVEDOK KOSTIĆ: To je jedan moj intervju "Klubu 91" Sarajevske Televizije, na Badnji dan uoči katoličkog Božića, 24. decembra 1991. godine posle naše rasprave o situaciji u Bosni na Predsjedništvu SFRJ četiri mjeseca prije nego što se zaratilo u Bosni.

SUDIJA ROBINSON: Da li se tu dodaje bilo šta onim komentarima koje ste već izneli o prirodi sukoba?

SVEDOK KOSTIĆ: Dodaje ponešto.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne želimo to da vidimo. Molim vas pređite na drugu temu, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakva su vaša saznanja i šta možete da kažete o takozvanoj Beogradskoj inicijativi? Skrećem pažnju u tabulatoru

72 gde je i vaša knjiga, tu postoji i tekst Beogradske inicijative. Možete da otvorite i da se poslužite tim tekstom.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Beogradska inicijativa je potpisana u avgustu, u avgustu 1991. godine, u formulisanju Beogradske inicijative učestvovali su najodgovorniji predstavnici Srbije, tu ste bili vi, bio je iz Crne Gore predsjednik Predsjedništva gospodin Momir Bulatović, iz Bosne i Hercegovine bio je gospodin Momčilo Krajišnik, ali ne kao predstavnik srpskog naroda nego kao predsjednik Skupštine Bosne i Hercegovine. Bilo je još učesnika te Beogradske inicijative, to se vidi iz, vidi se iz tabulatora, a osnovni smisao Beogradske inicijative je da definiše okvire načina organizovanja svih onih koji žele da nastave život u zajedničkoj državi. Dakle, tom Beogradskom inicijativom otvoren je prostor za sve koji budu imali interesa da nastave život u zajedničkoj državi, da na bazi tih osnovnih principa se oprijedele, jer referendum u Bosni i Hercegovini i u Makedoniji tada još nisu bili provedeni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je napravljen predlog o uređenju jugoslovenske države na osnovu Beogradske inicijative, da li je to dokument koji se nalazi u tabulatoru 84?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, napravljen je predlog na uređenja jugoslovenske države i ono što je osnovno da kažem, u tom predlogu to je da je bilo precizno definisano da bi ta jugoslovenska država trebalo da ima dvodomni parlament od kojih bi jedan dom predstavljao narode odnosno republike na paritetnom principu, to znači obezbjeđivao bi potpuno jednaka prava svih republika u jednoj državi i svih naroda u toj novoj državi bez mogućnosti majorizacije bilo kog naroda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, molim vas pošto je ovde bilo dosta govora, između ostalih čuli smo i Mesića kako smo se mi zalagali za neku čvrstu federaciju da sa stanovišta čvrste federacije pogledate ovaj dokument u tabulator 84 i njegove glavne odredbe.

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak, gospodine Miloševiću. Beogradska inicijativa koju nismo pronašli u knjizi je, u stvari, dokazni predmet 338, tabulator 9 dokaznog predmeta 272.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je tačno, gospodine Robinson, ja sam, ja nisam ni tražio da se uvodi, jer je uvedena, ali sam hteo da je komentariše svedok

pošto je jedan od glavnih, ključnih političara u Jugoslaviji u to vreme. Imate li, imate li sada ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, nemojte izokretati stvari. Vi ste trebali da nam dostavite tu informaciju, a ne sudija Kvon (Kwon). Izvolite, nastavite.

SVEDOK KOSTIĆ: Tabulator 84.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Šta piše u stavu 1?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Jugoslavija je zajednička država ravnopravnih naroda, republika i građana". U tački 2 ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne morate da čitate sve tačke, samo da vidimo ove, neke karakteristične. Pogledajte tačku 4.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Republike u Jugoslaviji samostalno donose svoje ustave, a organi Jugoslavije samostalno vrše nadležnosti utvrđene Ustavom Jugoslavije."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dalje, šta piše u tački 4?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Republike u Jugoslaviji samostalno uspostavljaju međunarodne odnose i zaključuju međunarodne sporazume izvan oblasti utvrđenih Ustavom Jugoslavije. Ti odnosi i sporazumu ne mogu biti na štetu zajedničkih interesa u Jugoslaviji ili na štetu interesa drugih naroda i republika u Jugoslaviji."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta kaže tačka 5?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačke 5 kaže: "Republike i narodi Jugoslavije mogu istupiti iz Jugoslavije na način i po postupku utvrđenom ustavom i zakonom Jugoslavije sa tim da se ne mogu povrediti interesi drugih naroda i republika".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta kaže tačka 7?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačka 7 kaže: "Jugoslavija se zasniva na ravnopravnosti jugoslovenskih naroda i republika, nacionalnim manjinama priznaju se sva nacionalna i ljudska prava utvrđena odgovarajućim međunarodnim konvencijama".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tačka 9?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: A tačka 9 kaže: "Tržišna privreda, ravnopravnost oblika svojine, sloboda kretanja ljudi, robe, kapitala i znanja i sloboda preduzetništva osnovna su načela na kojima se odvija privredni život u Jugoslaviji".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A tačka 10, šta kaže o vlasti, kako je organizovana?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "U Jugoslaviji državna vlast organizuje se po načelu podele vlasti, u obliku višestranačke parlamentarne republike zasnovane na vladavini prava i socijalnoj pravdi".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakvi su ovim, ovim predlozima osnova za uređenje odnosa u Jugoslaviji predviđeni nadležnosti i organi u Jugoslaviji? To imate u poglavlju 3, "nadležnosti organa Jugoslavije", šta je, šta je predviđeno da, u kojim oblastima postoje zajednički elementi koji se ostvaruju?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, predviđeno je da se na nivou Jugoslavije organi jugoslovenski donose propise iz oblasti recimo monetarnog, bankarskog, deviznog, spoljnotrgovinskog, carinskog i sistema ekonomskih odnosa sa inostranstvom kao i osnova poreskog sistema i jugoslovenskih poreza i drugih dažbina. Zatim odnose ovaj, na jugoslovenskom tržištu i tehničko-tehnološke sisteme, zatim odbrana i bezbjednost Jugoslavije, položaj sastav i upotrebe Jugoslovenske narodne armije, zatim spoljna politika Jugoslavije, međunarodnih odnosa i predstavljanje Jugoslavije, zaključivanja međunarodnih ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to ne morate, pet sloboda i prava građana.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Slobode i prava građana kojima se obezbeđuje ravnopravnost u Jugoslaviji i primena sloboda i prava građana u skladu sa međunarodnim konvencijama. Kao organi Jugoslavije predviđeni su Skupština Jugoslavije, kao zakonodavni organ sa dva doma, već sam rekao ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Znači Skupština, predsednik republike, Vlada i Ustavni sud?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To su organi koji su tada bili predviđeni. Da li znate da kažete sasvim kratko ko je Adil Zulfikarpašić?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Doktor Adil Zulfikarpašić je jedan od najuglednijih muslimanskih intelektualac iz Sarajeva koji je u početku bio u Stranci demokratske akcije Alije Izetbegovića, ali je brzo napravio otklon od Stranke demokratske akcije i od gospodina Alije Izetbegovića i zajedno sa doktorom Muhamedom Filipovićem formirao Muslimansko-bošnjačku organizaciju kao političku stranku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A što je on napravio, upotrebili ste reč otklon od politike Alije Izetbegovića?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, on je napravio otklon od politike Alije Izetbegovića i njegove Stranke demokratske akcije zbog toga što je na tim prvim skupovima kojima je prisustvovao uoči prvih višestranačkih parlamentarnih izbora procijenio da ta stranka iz dana u dan vodi sve ekstremniju fundamentalističku islamsku politiku i on je smatrao da to nije dobro i da mu nije mesto tamo. Čak u jednom svom tekstu on navodi da je neke svoje prijatelje, ugledne političke funkcionere liberalnih partija iz Njemačke (Germany), iz drugih zemalja Evrope (Europe) pozvao bio da dođu u Bosnu i Hercegovinu, ali kad je video kako izgledaju ti skupovi Stranke demokratske akcije, odustao je da ih zove.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, on je govorio da je hteo u Sarajevo predsednika Liberalne stranke Nemačke (FAP, Freiheitliche Deutsche Arbeiterpartei) i tako dalje, ali je sve to otkazao kada je video ikonografiju i ekstremizam. On o tome govori u jednom svom dugom intervjuu koji mi ovde nećemo, nećemo posebno iznositi, ali ja bih hteo samo da, da li imate vi ovaj intervju iz NIN-a, ovaj, dugi koji, koji je dao Zulfikarpašić?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Samo da vidim tabulator, da li ću se snaći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako ne možete da se snađete ja ću da zamolim samo jedan, jedan kratak, da li vam je poznato da je on, budući da je bio i sponzor Izetbegovićev i najbliži saradnik dugo vreme, da je on došao kod mene u vezi sa ovom Beogradskom inicijativom?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Poznato mi je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da smo imali dug razgovor o svemu u to vreme. Evo molim vas stavite na grafoskop samo jedan citat da se vidi ovoga što on kaže, šta je između ostalog razgovarao samnom. Evo, ja imam ovde...

TUŽILAC UERC-RECLAF: Koji je to tabulator?

SUDIJA ROBINSON: Koji je to tabulator, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zulfikarpašićev intervju je previše veliki, ja ga nisam stavio u tabulator, evo, citira. U samo jedan mali, mali insert iz njegovog, to je iz "Nedeljnih informativnih novina" jedan, ima 50 strana taj njegov intervju. Samo taj uokvireni deo molim vas uveličajte, stavite i zamoliću vas da pročitate šta kaže da sam mu predložio. Uokvireni taj deo.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Predložio je da se predsednik Predsjedništva Jugoslavije bira po abecednom redu i da Bosna i Hercegovina da prvog predsednika. Milošević mi je kazao da se slaže da Musliman bude predsednik države i da to bude na pet godina sa kompetencijama sličnim onima koje ima predsednik Francuske (France), dakle da može postavljati vojne komandante, diplomate i tako dalje"

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sad vas ja pitam, sad vas ja pitam, hvala. To je vreme, to je vreme dakle kad nastojimo iz ovoga što ste sada pročitali kako da se postavi Jugoslavija, iz ovoga kako da taj odnos bude maksimalno prijateljski i dobar sa pre svega muslimanskim faktorom u Bosni i Hercegovini, e sad recite mi, kako možete da zamislite sad neku Veliku Srbiju sa Alijom Izetbegovićem kao predsednikom na pet godina sa svim tim ovlašćenjima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ovo je detalj jedan mnogo važan koji samo potvrđuje ono što sam od prvog dana ovde tvrdio da ni pomena o Velikoj Srbiji nije bilo niti o nameri da se tako nešto osnuje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je, prema Beogradskoj inicijativi ova nova jugoslovenska zajednica trebala da bude otvorena za Sloveniju, Hrvatsku, dakle za one koje su izašli, ako eventualno reše da joj se pridruže?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: A ona je trebalo da bude i predviđeno je bilo da bude otvorena za sve koji makar i ne ušli u startu u tu jugoslovensku

zajednicu kasnije ocijene da bi im odgovaralo da u takvu zajednicu uđu. Ti razgovori gospodina Zulfikarpašića sa vama na bazi Beogradske inicijative su poznati u javnosti i političkom žargonu kao istorijski sporazum između Srba i Muslimana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je prihvatio Beogradsku inicijativu, a ko je odbio?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, na bazi onoga što sam gospodin Zulfikarpašić piše, on nije došao na svoju ruku u Beograd da razgovora o tom sporazumu između Srba i Muslimana nego je došao sa ovlašćenjem gospodina Alije Izetbegovića, jer je Alija njemu neposredno tada kazao da je on dosta eksponiran među ovaj, Srbima u negativnom svijetlu i da bi bolje bilo da gospodin Zulfikarpašić ide na te razgovore. Ovaj, gospodin Zulfikarpašić je to prihvatio i prihvatio je razgovor i sporazum koji je napravljen u Beogradu. Došao je u Sarajevo i obavjestio o tome gospodina Aliju Izetbegovića, Alija Izetbegović je baš, izgleda toga dana ili narednog dana trebao da ide za Ameriku (United States of America). Alija se u samom startu složio sa time što je postignuto kao dogovor, ali je kazao da to sačeka dok se on ovaj, vrati iz Amerike. Kad se vratio iz Sjedinjenih Američkih Država saopštio je da taj sporazum, više to što je razgovarao gospodin Zulfikarpašić u Beogradu, ne važi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kakav je odnos, onaj smo dokument videli u tabulatoru 84, a kakav je odnos Beogradske inicijative i Predloga političkog dogovora o budućnosti Jugoslavije koji je pripremila komisija Predsedništva? Dakle, komisija Predsedništva u kome ste vi tada bili potpredsednik, to je dokument od 5. septembra 1991. godine i nalazi se u tabulatoru 32.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mi smo već komentarisali taj dokument. Beogradska inicijativa i taj dokument od 5. septembra koji ustvari nije ništa drugo nego saopštenje sa kojim je gospodin Stjepan Mesić istupio 7. septembra na inauguralnoj konferenciji u Hagu (The Hague) su do kraja korespondentni jedan sa drugim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja sam hteo da čujem kakav je odnos. Je li to bio dokument koji je celo Predsedništvo u punom sastavu na čelu sa Mesićem prihvatilo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, to sam već rekao u ovom svedočenju ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali sada gledamo iz jednog drugog ugla. To što ste pominjali dokument u vezi sa Mesićem je jedno. Ovo je sada iz drugog ugla, pitanje koje se odnosilo znači na korespondiranje Beogradske inicijative i tog dokumenta sobzirom na situaciju koja je bila u Bosni i Hercegovini. Zulfikarpašić nije imao tada u vašem odgovoru nikavo mesto, sada ga u vezi sa Bosnom gledamo sa pozicije muslimanskog faktora i tako dalje. Ja se neću zadržavati da bih pokušao da što brže prođem kroz ova pitanja. Neću se zadržavati na, na tim stavovima njegovim, na opisu političke situacije Zulfikarpašića, vi ste pomenuli, govori o fundamentalističkom karakteru, ekstremističkom karakteru koji sve više poprima Stranka demokrataskе akcije. Da li je i pre i nakon tih svih događaja o kojima govori, on govori i o onim zborovima raznim i tako dalje, bilo nekih jasnijih pokazatelja fundamentalističkih stavova Izetbegovića i vladajućih krugova u SDA i u muslimanskom korpusu u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, bilo je vrlo očiglednih. Prvo, gospodin Alija Izetbegović je autor takozvane "Islamske deklaracije", ovaj koja zaista predstavlja po svom sadržaju, iako je ona napravljena kao jedan programski dokument ovaj, krajnje ekstreman stav i krajnje ekstremno gledanje na uređenju jedne islamske države. U to svojoj deklaraciji na jednom mestu gospodin Alija Izetbegović doslovno kaže da u takvoj islamskoj državi nema mjesta i nema prostora ovaj, da kažem za ni jednu drugu ovaj, političku opciju, a onda gospodin Alija Izetbegović je javno ovaj, izjavio i saopštio da sve što se desilo u Bosni u tom građanskom ratu da je uranilo otprilike za jedno 20 i 30 godina, jer za 20 i 30 godina u mirnim uslovima Bosna bi postala muslimanski većinska republika i tada bi Muslimani kao većinsko stanovništvo mogli da urede svoju većinsku državu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je bilo pokazatelja da će Srbi u toj nezavisnoj Bosni biti neravnopravni?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, bilo je mnogo pokazatelja u svakodnevnom životu, ali najgrublji i da kaže i najočigledniji pokazatelj je upravo taj što se pokušalo putem majorizacije donositi odluke o sudbinskim pitanjima u Bosni. Koalicija rukovodnih ljudi u državnoj i političkoj strukturi između Muslimana i Hrvata je praktično protiv volje Srba, a onda i bez prisustva Srba i u Predsjedništvu Bosne i Hercegovine i u Parlamentu Bosne i

Hercegovine donosila odluke o svim sudbinskim pitanjima koja su se itekako ticala položaja srpskog naroda u Bosni. A Ustav Bosne i Hercegovine doslovno, dakle ne samo jugoslovenski Ustav nego i Ustav Bosne i Hercegovine doslovno kaže da Bosnu sačinjavaju tri konstitutivna naroda, Muslimani, Srbi i Hrvati i da ni jedan narod ne može na štetu druga dva naroda niti dva naroda na štetu trećeg naroda donositi ni jednu odluku, pogotovu ne o sudbinskim pitanjima. Tako da je praktično već od početka 1992. godine bosansko Predsjedništvo funkcionisalo ovaj, bez dva predstavnika srpskog naroda u tom Predsjedništvu, a to je bio isto kolektivni organ, kolektivni šef države kao što je bilo Predsjedništvo Jugoslavije na nivou Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, a Skupština koje je donela odluku o referendumu posle dva sata noću kad su Srbi otišli na pauzu, je li ona održana bez Srba ili sa Srbima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Isto tako bez predstavnika Srba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Videli smo ovde onaj kratki filmski insert lorda Karingtona (Peter Carrington) koji kaže da je to bilo nelegalno. Da li je Predsedništvo SFRJ ukazalo blagovremeno na nelegalnost takvog čina ili ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakav je bio stav Predsedništva o tome, kakav je bio stav drugih organa o tome?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa i Predsjedništvo SFRJ i svi drugi organi, politički i državni su ukazivali da ovaj, svaki pokušaj donošenja odluka ili usvajanja rešenja sa kojim nijesu saglasan sva tri naroda u Bosni, direktno vodi u građanski rat u Bosni. I to se, na žalost, na kraju i potvrdilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste vi ocenjivali tada u Predsedništvu, da li ste smatrali opravdanim strah Srba u Bosni da će u unutarnjoj i nezavisnoj Bosni biti pod dominacijom političke grupacije koju je dakle jedan od njenih osnivača Adil Zulfikarpašić okvalifikovao kao fundamentalističku i ekstremističku?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mi smo ocijenjivali da Srbi itekako imaju razloga, ali to su najbolje mislim osećali Srbi u Bosni, jer, ovaj, Srbi u Bosni isto tako imaju mnogo negativnog iskustva iz Drugog svetskog rata ovaj i oni jednostavno, ako su došli do saznanja, a teško su to i sami mogli povjerovati

u startu da će Muslimani i Hrvati protiv volje Srba i mimo Ustava Bosne i Hercegovine o tako sudbinskim stvarima odlučivati, Srbi su se uplašili da mogu doći u poziciju da budu stalno preglasani. Putem majorizacije se regulišu mnoga pitanja pa i pitanje njihovog statusa. Jednostavno su se plašili pozicije manjinskog naroda u Bosni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, oni su se plašili. Da vidimo jedan mali isečak reis ul-uleme Mustafe Cerića koji govori o njegovom stavu.

SUDIJA ROBINSON: Koje reči nedostaju iz transkripta pre imena Mustafe Cerića? Vidim.

(Video snimak)

Mistafa Cerić: To je nama spas, Božija naredba i ljudska obaveza.

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, džihad je Božija naredba i ljudska obaveza. A da pogledamo još jedan kratak klip gde se vidi Alija Izetbegović i ova formacija mudžahedina ...

(Video snimak)

(Kraj video snimka)

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dovoljno je da, dovoljno je. I sad šta, šta su Srbi u Bosni u ovakvom ambijentu mogli da misle o nekoj ...

SUDIJA BONOMI: Čekajte. Prvo imate li datum ovog snimka, imate li bilo kakvu indicaciju šta to predstavlja? Meni je ovo sada potpuno besmisleno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Smotra brigade mudžahedina kod Maglaja ...

SUDIJA BONOMI: Ne, ja pitam svedoka da li on može da kaže šta je to i kad se to odigralo?

SVEDOK KOSTIĆ: Ja uopšte nisam imao ovde na monitoru nikakvu sliku. Samo sam tonski mogao da slušam o čemu se radi.

SUDIJA BONOMI: Pa, vidite koliko je onda koristi bilo od ovoga.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pređite, molim vas, na drugu temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Profesore Kostiću, kakva su vaša saznanja o mirovnim naporima međunarodne zajednice i saradnji predstavnika tri strane u Bosni i Hercegovini koje su rezultirale, koja je rezultirala onim Kutiljerovim planom (Cutileiro Plan)? Dakle, kakva su vaša saznanja o tome i o Kutiljerovom planu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam o tom delu tim mirovnih napora mogu da govorim, jer sam dok se to odvijalo još bio na funkciji predsednika Predsjedništva SFRJ. Znam da je od strane međunarodne zajednice pokrenuta bila jedna inicijativa sa namerom da se predupredi razvijanje građanskog rata u Bosni i Hercegovini, da je sa te strane i Predsjedništvu SFRJ, istina u suženom sastavu ovaj, a i vlasti državne i političke u Srbiji i Crnoj Gori, davale jedinstvenu podršku tim naporima međunarodne zajednice. Kutiljerov plan je predviđao da kažem neki princip kantonalnog uređenja Bosne i Hercegovine i ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Možda bi bilo korisno, vi imate u tabulatoru 62 mapu iz Kutiljerovog plana, možda bi bilo dobro da se stavi na grafoskop pa da onda kažete šta, kako je bilo zamišljeno kantonalno i ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Našao sam, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Oni koji prate mogu da vide to. Dakle, ovde se vidi pošto je sve pisano ćirilicom, vodoravne štrafte srpski deo, tamno hrvatski deo, bele muslimanski deo, a ukoso linije, Sarajevo. Dakle, Sarajevi ima kose linije, ono ima poseban tretman, poseban kanton, a ovu su belo Muslimani, šrafirano Srbi, a tamno Hrvati.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tu je, sa tim Kutiljerovim planom zapravo pokušalo se naći jedno rješenje koje bi značilo prekid, prekid građanskog rata ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odnosno, Kutiljerov plan je došao pre građanskog rata?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ovaj, da, da prije građanskog rata, ali, ovaj, osnovna ideja i zamisao je bila da se to uredi, dakle da se Bosna i Hercegovina uredi, istina kao jedinstvena ovaj, celina, ali na kantonalnom principu na način što bi svaka nacionalna zajednica imala svoje kantone.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Svoje kantone ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I objašnjenje je dato. E sada recite da li su kada su ti pregovori završeni, da li su sve tri strane prihvatile taj plan?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Sve tri strane su prihvatile Kutiljerov plan uključujući i gospodina Aliju Izetbegovića, međutim čim je Bosna i Hercegovina primljena u Ujedinjene nacije (United Nations) gospodin Alija Izetbegović je povukao svoj potpis sa Kutiljerovog ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On je povukao svoj potpis, on je to učini pre nego što je Bosna i Hercegovina primljena u Ujedinjene nacije, to nema veze sa prijemom u Ujedinjene nacije. Ali dobro, je li znate nešto o povlačenju potpisa Alija Izetbegovića?

prevodioci: Sudija Bonomi (Bonomy) nije uključio mikrofon.

SUDIJA BONOMI: Mogu li ja da pitam svedoka. Znate li vi išta o ovom planu? Jer ovo je već drugi put da je optuženi morao da vas ispravi što znači da on sada ovde zapravo svedoči. Recite da li je taj plan predložen dok ste vi bili u Predsedništvu?

SVEDOK KOSTIĆ: Jeste samo što mi kao Predsjedništvo nijesmo bili ...

SUDIJA BONOMI: U tom slučaju želim da vas pitam na koji ste način vi direktno došli u kontakt i radili sa tim planom kao član Predsjedništva?

SVEDOK KOSTIĆ: Ne, gospodine Bonomi, ja nisam dolazio u kontakt sa planom, niti sam radio na ovom planu zato što Predsjedništvo SFRJ nije bilo uključeno u definisanje Kutiljerovog plana. Ja samo znam kao potpredsjednik Predsjedništva iz tih dana kad je se govorilo o Kutiljerovom planu da smo

životno svi bili zainteresovani da se nađe mirno rešenje političke krize u Bosni sa tog stanovišta mogu itekako da govorim nešto iz toga doba. Meni je poznato recimo da je američki ambasador, gospodin Cimerman (Waren Zimmerman) praktično nagovorio gospodina Aliju Izetbegovića da ovaj, ne prihvati Kutiljerov plan.

SUDIJA BONOMI: Meni se čini da je ovaj svedok dosta udaljen od ovog plana i da bi vi trebalo da o tom planu govoriti kroz svedoka koji ima direktnija saznanja o njemu. Ali, naravno, sve se to odnosi na pitanje koliku će težinu ovom svedočenju na kraju Pretresno veće dati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Bonomi, u izradi Kutiljerovog plana su učestvovala tri strane u Bosni. Niko van Bosne i Hercegovine i Kutiljera i njegovih saradnika nije u tome učestvovao, oni su se sami dogovarali, a ova mapa je objavljena kad su ga usvojili. A svi smo aplaudirali njihovom sporazumu da su rešili problem u Bosni. I to je činjenica gde se ne mora da ulazi u detalje kako su do toga došli. Oni su u Lisabonu (Lisbon) vodili te pregovore, tamo su bile tri strane iz Bosne i Hercegovine i niko drugi. A ova mapa ...

SUDIJA BONOMI: Prvo, nije na vama da svedočite, jer vi ste se opredelili da ne svedočite, sami. A sve ovo je materijal za koji nema puno smisla da se prezentira putem ovog svedoka. Meni se čini da vi jednostavno trošite vaše ograničeno vreme baveći se stvarima o kojima ovaj svedok nema lična saznanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Professore Kostiću ...

(Pretresno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, možete da nastavite. Radi se dakle samo o tome kakvu ćemo mi težinu pridati iskazu ovog svedoka o Kutiljerovom planu imajući u vidu stepen u kome se on bavio tim planom. Hajde da brže nastavimo sa radom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste pokazali maločas mapu ovih, ove kantonalne podele. Ona je bila objavljena u svim sredstvima informisanja

i tako dalje. Da li je ovakva mapa odnosno raspodela kantona može da predstavlja osnov za teritorijalno proširenje Srbije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, ni u kom slučaju. Kao što vidite ovaj, kantoni su napravljeni tako da čak recimo veliki dio ovog, dakle ovo šrafirano područje koje je trebalo da pripadne ovaj, Srbima ovaj, u Zapadnoj Bosni, ono je potpuno odsečeno, ovaj, kao što se vidi ovde, prema ovom planu kantona potpuno je odsečeno sa teritorijama koje drže Hrvati i koji su predviđeni bili za Muslimane. Ovaj, a kao što vidite opet ovo bijelo polje ovde, ono je trebalo da predstavlja kanton koji pripada Muslimanima, prema tome samo letimičan pogled na ovu mapu Bosne i na ove predložene kantone koji su bili usaglašeni i prihvaćeni i naravno prihvaćeni od jugoslovenske strane sa velikim oduševljenjem upućuje na zaključak da se nije tu ni u kom slučaju moglo govoriti o teritorijalnim pretenzijama ili proširenju Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je Kutiljerov plan podrazumevao da Bosna bude nezavisna država?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Srbi su prihvatili to, da ili ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Srbi su prihvatili da budu nezavisna država, ali sa ovim kantonalnim uređenjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Promenićemo temu. Kako je došlo do povlačenja JNA iz Bosne i Hercegovine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Čitav scenario položaja Jugoslovenske narodne armije u Bosni i Hercegovini odvijao se na sličan način kao u Sloveniji i posebno na sličan način kao u Hrvatskoj. Pošto smo mi i u Bosni i Hercegovini isto tako imali i veliki dio vojne industrije i veliki broj kasarni u mirnodopskim uslovima smeštenim na teritoriji Bosne i Hercegovine, bili smo veoma zainteresovani da postignemo događaj i sporazum o odnosu prema Jugoslovenskoj narodnoj armiji i u tim kasarnama plašeći se da se ne ponovi onaj scenario iz Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, profesore Kostiću. Vi ste u svojstvu potpredsednika Predsedništva i predsedavajućeg u to vreme suženog Predsedništva, 26. aprila 1992. godine imali sastanak sa Alijom Izetbegovićem?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite prvo gde je taj sastanak održan? Ko je bio na tom sastanku, a onda ćemo da prođemo kroz nekoliko pitanja u vezi s tim.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Taj sastanak je održan u Skoplju, 26. aprila 1992. godine. Ispred Štaba Vrhovne komande samnom je u Skoplje išao general Blagoje Adžić, a domaćin nam je bio u Skoplju gospodin Kiro Gligorov. Do tog sastanka je došlo posle nekoliko mojih višekratnih pokušaja, neuspelih da uspostavim komunikaciju sa gospodinom Alijom Izetbegovićem i na tom sastanku u Skoplju smo povelili razgovor o tome kako i na koji način da se riješi pitanje položaja Jugoslovenske narodne armije u Bosni i Hercegovini. Nama je tada gospodin Alija Izetbegović kazao da bi Jugoslovenska narodna armija mogla da ostane i pet godina u Bosni i Hercegovini, istina on je tada tražio da komandanti te vojske, tih jedinica u Bosni i Hercegovini budu, ovaj, Muslimani, dakle muslimanski oficiri iz sastava Jugoslovenske narodne armije, gospodin Blagoje Adžić je u šali rekao, "onda mene predloži za komandanta Zelenih beretki". Dobro to je bila jedna mala upadica, šala, ali smo zajednički konstatovali da se to pitanje položaja JNA u Bosni i Hercegovini ne može uspešno rešiti dok se uspešno ne nađe političko rešenje i dok ne bude uspostavljena Vrhovna komanda, civilna Vrhovna komanda na tom armijom, a to je podrazumjevalo povratak predstavnika Srba u Predsjedništvo Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dajte da pogledamo molim vas ovaj tabulator 5, tu su neke, piše "fono beleške" sa razgovora, znači skinuto je sa magnetofona, ne baš najuspešnije, piše "Fono beleške sa razgovora" u tabulatoru 5 "potredsednika Predsedništva SFRJ doktora Branka Kostića i vršioća dužnosti saveznog sekretara za Narodnu odbranu general-pukovnika Blagoja Adžića sa predsednikom Predsedništva Bosne i Hercegovine Alijom Izetbegovićem, 26. aprila 1992. godine u Skoplju. Razgovor počeo u 13.05". Vi ste maločas spomenuli Gligorova koji vam je bio domaćin, Gligorov je bio predsednik Makedonije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je pre toga, znači pre 26. aprila 1992. godine Makedonija rešila da izađe iz sastava Jugoslavije i da se vojska povuče iz Makedonije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se vojska povukla iz Makedonije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Vojska se povukla iz Makedonije bez ijednog opaljenog metka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je bilo ikakvih sporova između Beograda i Skoplja u vezi sa povlačenjem vojske iz Makedonije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nijesmo nikakvih sporova imali. Ja sam nekoliko puta i stalno sam isticao da je ta komunikacija sa gospodinom Gligorovim bila veoma uspješna vrlo konstruktivna, pa evo i ovaj sastanak koji smo organizovali gospodin Alija Izetbegović i ja kod gospodina Gligorova je bio upravo i rezultat te dobre volje i te komunikativnosti gospodina Gligorova.

SUDIJA BONOMI: Gospodine Kostiću kog dana se povukla vojska iz Makedonije?

SVEDOK KOSTIĆ: Pravo da vam kažem tačan datum vam sada ne bih mogao reći, ali mogu da proverim kroz sva ova silna dokumenta i da ...

SUDIJA BONOMI: Približno, približno?

SVEDOK KOSTIĆ: Ne bih mogao tačno da kažem. Ali, mogu vam, do pauze mogu da nađem to u ovim dokumentima i da vam kažem.

SUDIJA BONOMI: U redu, hvala.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću, nastavite, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hajde da prođemo samo kratko kroz onaj fono zapis, kroz transkript fono zapisa. Vi na samoj prvoj strani u poslednjem pasusu naglašavate: "Mislim da je povoljna okolnost što se sastajemo u Skoplju, u Makedoniji koja je do juče bila sastavni deo Jugoslavije sa kojom smo sva ta pitanja uključujući i staus JNA rešili na vrlo korektan način bez ikakvih sukoba, krvoprolića, na način koji nam omogućava da razgovaramo".

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, to se desilo sve pre vašeg razgovora. Pre ovog 26. aprila. A govorite da ste izrazili potrebu da se sretnete sobzirom da je Bosna i Hercegovina od jednog broja zemalja priznata kao samostalna država i sobzirom na činjenicu da se tamo nalazi Jugoslovenska narodna armija koja se tamo zatekla. I da je najveći deo vojne industrije tamo koji smo zajednički gradili i tako dalje, da još nije regulisano pitanje političkog statusa u okviru Bosne i Hercegovine tri konstitutivna naroda, da se tamo praktično vodi građanski rat i da treba započeti razgovore, da svako sa svoje strane doprinese da se tamo rat zaustavi. A da se Bosna i Hercegovina konstituiše ...

SUDIJA ROBINSON: Vreme je za pitanje, došao je trenutak za pitanje gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je suština onoga što ste vi u ime Predsedništva predložili Izetbegoviću?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li sada ovde kod Alije Izetbegovića on kaže da ništa ne može tu konačno da se utvrdi, jer on nema ovlašćenja?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da. On je tada doslovno izjavio da nema ovlašćenja, ali da možemo početi razgovor.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da se razgovara, ali da on ne preuzme nikakvu obavezu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: On kaže u trećem pasusu svog izlaganja: "Došlo je do jedne nove situacije ne samo proglašenjem nezavisnosti Bosne i Hercegovine nego i nove situacije gde stoji proglašenje Jugoslavije".

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je na drugoj strani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na drugoj strani Izetbegović, kad je počeo Izetbegović. Tu su dve činjenice koje čine da se pitanje JNA odnosno njenog dela, dakle on govori o delu JNA koji se nalazi u Bosni i Hercegovini, je li to može biti sporno?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne. Nije sporno ništa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koji se nalazi u Bosni i Hercegovini, mora rešavati da se ne bi dešavalo nekim nasiljem, nezakonitim merama, bilo bi dobro da se rašavaju na dogovoren način. Znači on govori o potrebi da nema nasilja nikakvog, jer do tada, kad je u pitanju vojska oni nisu imali sukobe sa vojskom niti naravno vojska sa njim?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nama je čak gospodin Izetbegović za ručkom u prisustvu gospodina Gligorova kazao da svuda tamo gde su jedinice Jugoslovenske narodne armije da je situacija mirna i da nema međunacionalnih i međuverških sukoba u Bosni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, molim vas, on ovde kaže da treba po etapama, dakle da iz Bosne izađu, odu u svoje republike ljudi koji nisu građani Bosne i Hercegovine. Je li to bio njegov stav?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li on stoji ovde u tački, na stranici 3 na kraju prvog pasusa "da izađu, odu u svoje republike koji nisu građani Bosne i Hercegovine".

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da preskočimo, pa ćemo se vratiti. Je li to ono što se ustvari i desili po naredbi Predsedništva da svi građani Srbije i Crne Gore koji su bili u JNA se povuku u Srbiju i Crnu Goru?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tačno. 4. maja ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim, to je znači osam dana posle ovog sastanka.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: 4. maja je Predsjedništvo donijelo tu odluku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, 26 je aprila bio vaš sastanak, vi ste 4. maja doneli tu odluku?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: I 19. maja u Bosni i Hercegovini Savezna Republika Jugoslavija nije više imala ni jednog svog vojnika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo dobro. E sad, on kaže ovde: "Prema tome, u tom sastavu bi trebalo da ostanu građani Bosne i Hercegovine", to je broj 1. Kaže da ostanu građani Bosne i Hercegovine. Broj 2, "te oružane

snage moraju da prihvate autoritet civilne vlasti odnosno da priznaju Vrhovnu komandu Predsedništva u Bosni i Hercegovini ili nekog drugog organa zavisno od toga kakav će biti na osnovu budućih dogovora, ali odgovarajućeg organa". A onda kaže na dnu, u velikom pasusu na dnu ove strane "poremećen je sada nacionalni sastav vojske, trenutne Jugoslovenske narodne armije u Bosni i Hercegovini, onog njenog dela koji se nalazi u Bosni i Hercegovini, da ne kažem grubo poremećen. Naime ne krivim armiju za to. Udela ima čitav niz stvari u kojima ima našeg udela, jer smo uskratili dolazak regruta". Dakle, da li ovde Izetbegović govori decidno "uskratili dolazak regruta JNA"? I šta je bila posledica toga da su Muslimani uskratili dolazak regruta u JNA?

SUDIJA ROBINSON: Da. Gospođo Uerc-Reclaf (Uertz-Retzlaff), izvolite.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, čini mi se da sad već duže vremena gospodin Milošević daje iskaz. On citira delove velikog dokumenta i onda daje komentare o značenju onoga što je citirao. Mislim da to nije primeren način da se vodi ispitivanje. Ovo je jedan opširan dokument i čuli smo najrazličitije male delove tog dokumenta od gospodina Miloševića i ja sam sada u situaciji da pokušam da pratim šta to, zaista, znači, jer svedoku se ne postavlja nikakvo pitanje u vezi sa tim.

SUDIJA ROBINSON: Gospođine Miloševiću, ovo jeste opširan dokument. Postavite vrlo precizno pitanje koje ćete fokusirati na svedoka, nemojte čitati velike pasuse i držite se komentara u odnosu na ono što ste pročitali, jer niste vi taj koji daje iskaz ovde. Šta je vaše konkretno pitanje u vezi sa tim za svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospođine Robinson, je li vi kažete da ja ne smem da citiram dokument nego mora svedok da citira?

SUDIJA ROBINSON: Možete da citirate, ali nemojte davati komentare u odnosu na ono šta ste citirali. Tužilaštvo ulaže prigovor na to.

SUDIJA BONOMI: Mogu li ja da postavim pitanje svedoku? Da li ste pročitali ovaj dokument?

SVEDOK KOSTIĆ: Da li sam ga ja pročitao? Je li to meni pitanje?

SUDIJA BONOMI: Da.

SVEDOK KOSTIĆ: Pa, ovo je dokument iz razgovora koji sam ja vodio sa gospodinom Izetbegovićem.

SUDIJA BONOMI: To sam želeo da bude jasno. U čemu je onda smisao čitanja ovog dokumenta, red za redom, nešto što možemo i mi da pročitamo. Zašto, gospodine Miloševiću, ne postavite pitanje u vezi sa tim da li ste se vi slagali ili se niste slagali sa onim šta je gospodin Izetbegović rekao, pa da onda idemo dalje, a mi i sami možemo da pročitamo dokument posle toga.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izgleda da je to dokument koji možemo da uvedemo u spis u celosti, jer je svedok učestvovao u izradi ovog dokumenta, u nastanku ovog dokumenta. Da li vi imate neko eksplicitno konkretno pitanje koje želite da postavite ovom svedoku?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ovo je jedno od ključnih pitanja, gospodine Robinson, zašto je poremećen nacionalni sastav vojske. Šta je Izetbegović izneo kao razlog poremećenog nacionalnog sastava, strukture, nacionalne strukture vojske?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mogu li da odgovorim?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da izvolite.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, opšte je poznato, ja sam već i ranije govorio da su pojedina nacionalna rukovodstva sukcesivno odbijala da šalju svoje regrute, dakle i kazao sam prije neki dan u svedočenju da su odbili da šalju svoje regrute u Jugoslovensku narodnu armiju, prvo Slovenci, zatim Hrvati, a rekao sam nešto kasnije i Muslimani. Ovde je po mojoj proceni, posebno važno što gospodin Alija Izetbegović sam konstatuje da je poremećena nacionalna struktura Jugoslovenske narodne armije, pa i toga dijela koji je u Bosni upravo zbog toga što je muslimansko rukovodstvo prestalo da šalje svoje regrute u Jugoslovensku narodnu armiju. Dakle, direktna posledica toga je što je Alija Izetbegović formirao svoju vojsku, dakle muslimansku armiju ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesmo to videli na onom snimku tamo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ovaj, da, da, to je na onom snimku bilo, ovaj, jasno vidljivo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li on decidno kaže da su oni uskratili dolazak regruta?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li decidno kaže da on ne krivi armiju za to?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li on govori o zadacima da se uspostavi mir i da se ljudi vrate svojim kućama?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li možete da citirate drugi pasus na stranici 5?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude ...

SUDIJA ROBINSON: Da, gospođo Uerc-Reclaf?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ovo je beskorisno ispitivanje kad se svedoku kaže da li je on rekao to, a svedok jednostavno kaže da, ili treba ići dalje ili svedok treba da kaže čega se on seća sa tog razgovora, pored onoga što mi vidimo ovde u transkriptu. Ja zaista ne vidim u čemu je korist takvog ispitivanja kada se stalno ide tako dalje.

SUDIJA KVON: Zar nije Tužilaštvo radilo to isto kada je uvelo neka dokumenta?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da, ali ono šta je Tužilaštvo uradilo kada smo imali dokument, mi smo citirali dokument, navodili smo pasus koji smo citirali i onda smo postavljali dodatna pitanja.

SUDIJA ROBINSON: Mislim da je to ista stvar, to je praksa koju su koristile obe strane, to nije praksa na koju sam ja navikao u svom sudskom sistemu iz kog dolazim, ali ovdje se to koristi i mi smo prihvatili korišćenje takve prakse međutim, bez obzira na to, gospodine Miloševiću, mislim da biste mogli da pokušate da identifikujete pitanja koja proizlaze iz ovog intervjua i da predočite svedoku ta pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, profesore Kostiću, pogledajte drugi pasus na stranici 5.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Dakle, "zadatak bi bio uspostavljanje ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, samo šta kaže "da se vrate svojim kućama" pročitajte ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, "Srbi na srpska ognjišta, Muslimani na muslimanska, Hrvati na hrvatska ognjišta, da se ljudi vrate kućama, da im se osigura sigurnost ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko naroda koju su isterani sa ognjišta ...

SUDIJA KVON: Pretresno veće ne može to da prati. Možete li da nam kažete koja je to strana na engleskom?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Evo odmah ...

SUDIJA ROBINSON: Strana 5 na BHS-u, ali na engleskom, koja strana?

SUDIJA KVON: Hvala, našli smo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pasus odozdo na stranici 4. O kojim ljudima koji treba da se vrate na svoja ognjišta koji su isterani, odatle govori Alija Izetbegović?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, gospodin Izetbegović ovdje govori o sva tri naroda koji su činili konstitutivne narode u Bosni. On je govorio o Muslimanima, o Srbima i o Hrvatima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li on govori zato što oni čine konsitutivne narode ili što se svi nalaze u situaciji da su isterani odnekle? Ako se neko treba da vraća negde, šta on govori o tome?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, tu je došlo do sasvim žestokih sukoba i tu je sasvim sigurno došlo do opasnosti koje svaki građanski rat nosi sa sobom, došlo je do značajnog pomeranja stanovništva. I jedne i druge i treće nacionalnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. A sad vidite u sredini, u sredini šeste stranice ovaj veliki pasus?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Prihvatljiva ideja je li?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, ne. Da, prihvatljiva ideja, ali u sredini, samo da vidim da li mogu da nađem to. Da, to je, to je na stranici 5, poslednji veliki pasus pre Branka Kostića. To je na engleskom, a vi molim vas pročitajte šta on kaže. Prihvata da stvori uslove, šta piše "da stvori uslove da stotine hiljada ljudi", pročitajte dalje.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Da stvori uslove da stotine hiljada ljudi koji su napustili ognjišta na svim stranama, jer u BiH su žrtve uglavnom srpsko i muslimansko stanovništvo, a nešto manje hrvatsko, dakle ima puno srpskih izbeglica i puno muslimanskih izbeglica koji su otišli sa svojih ognjišta. Prije svega treba im osigurati povratak na ognjišta, garantovati im sigurnost, to može jedino jedna nova snaga koja nije čisto srpska ni čisto muslimanska nego je jedna snaga, u stvari nekakva zajednička bosansko-hercegovačka, a tako konstruirana odozgo, pa naniže, do vojnika, komandni kadar, vojska, zadaci koje bi ona sebi postavila kao cilj".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro i on završava. E sad, vi pre nego što general Adžić uzme reč, postavljate mu pitanje. Pošto on govori da vojska ne sme da bude čisto srpska ni čisto muslimanska nego jedna snaga zajednička, vi ga pitate: "Kako zamišljate zajedničku komandu nad tom armijom sobzirom da nemate u Predsedništvu predstavnike srpskog naroda?"

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta vam je odgovorio Alija Izetbegović ovde na samom početku?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: On kaže nikakvo Predsjedništvo u Bosni i Hercegovini bez Srba neće biti Predsjedništvo, ravnopravno, bez predstavnika srpskog naroda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Jesu li oni bili bez Srba tada?
SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jesu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A jesu držali skupštinu bez Srba i odlučili o referendumu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jesu. I uputili zahtev Evropskoj zajednici za priznavanje nezavisnosti Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Isto bez Srba?
SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ovde u sredini ovog pasusa se pominje "svih konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini", u kom smislu se to pominje ovde gde on, ovde u sredini ovog pasusa koji sad gledamo pominje?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Kaže "Ali sve ovo što govorimo, govorimo pod pretpostavkom da će Predsedništvo izražavati vlast upravljanja, poručivanja svih konstitutivnih naroda u Bosni i Hercegovini ...

SUDIJA ROBINSON: Gde se to nalazi? Odakle to čitate? Prevodioci pokušavaju da nađu. Strana 6?

prevodioci: Molimo referencu

SUDIJA ROBINSON: Gde se to nalazi ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da. To je ovo što je citirao gospodin Kostić. Kaže "Nikakvo Predsedništvo u Bosni i Hercegovini bez Srba neće biti Predsedništvo ravnopravno, bez predstavnika srpskog naroda". A, onda dalje u tom istom, mada je ovde to iskidano u prevodu, nije kompaktno kao što je u originalu, ovo što ste citirali gde on govori ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ovde sada kaže: "Ona sada ima defekt u tome što su ovo dvoje odsutni", dakle nema predstavnika Srba u Predsjedništvu. "Na koji način bi se to moglo riješiti, da li nekim novim dopunskim izborima ili povratkom ovih ljudi ili nekim dogovorom koji će

se možda napraviti tamo u narednim pregovorima, jer predviđen je jedan novi vid da kažem vrhovništva, Predsjedništva, verovatno novi forum i novi organ, ali u svakom od tih organa predviđen je paritet odnosno zastupljenost svih”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dalje, na sledećoj stranici vi ga pitate kako vidi nastavak razgovora u okviru evropske konferencije, šta on kaže u trećem pasusu svog izlaganja?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: On kaže: “Rekao sam Kutiljeru (Jose Cutileiro) zadnji put, ‘molim vas sastavite sve strane, dajte rešenje kako god bude, mi ćemo ga prihvatiti’”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako vam se čini to, on je sastavio plan, Izetbegović ga potpisao, pa povukao, pa sad vama priča da mu je rekao nek sastavi, pa kakav god bio, on će da ga prihvati. Pa je li prihvatio nešto?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U našem narodu je običaj, izreka koja kaže “o mrtvima sve lijepo”, ali moram da kažem da je gospodin Izetbegović bio zaista nepouzdan partner u razgovorima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo što nema Srba to je kvalifikovano kao defekt, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto ja ne želim da se previše zadržavam, samo kažite u najkraćem, na strani 12 Blagoje Adžić govori i kaže na strani 12, prvi pasus koji počinje velikim ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: “Na teritoriji Bosne i Hercegovine ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da, “na teritoriji Bosne i Hercegovine sada je manje od 15 posto pripadnika oružanih snaga van teritorije BiH”.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: “To znači da je Jugoslovenska narodna armija”, ovo kaže Blagoje Adžić ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: “To znači da je Jugoslovenska narodna armija popunjena uglavnom na teritoriji Bosne i Hercegovine i preko 80 posto je sa te teritorije” misli se na pripadnike JNA, “sa te teritorije, a čak preko 90 posto je srpski živalj u njoj. To nije naša greška gospodine Izetbegoviću,

to je vaša greška i vašeg rukovodstva, jer ste vi zabranili regrutima da idu u JNA, vi ste zabranili da se vrši mobilizacija u jedinice JNA i vi ste pozvali aktivne starešine da pređu na vašu stranu u Teritorijalnu odbranu što oni ovog trenutka čine relativno masovno”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a šta ...

TUŽILAC UERC-RECLAF: Strana 9 u verziji na engleskom, prvi paragraf.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta kaže dalje, preskočićemo jedan pasus mali, pa kaže “pored toga, zahvaljujući njenoj ulozi” znači ulozi JNA ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: “Njenoj namjeni i zadatku ta Jugoslovenska narodna armija je ipak izvršavala zadatke uglavnom sprečavanja velikih međunacionalnih sukoba. Tamo gde jedinica JNA nije bilo i gde su umješale razne paravojne formacije, tamo je došlo do katastrofalnih međunacionalnih sukoba. Tu vam je primer Bosanski Brod, Kupres, Foča, Bijeljina i tako dalje.”

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema tome tamo gde JNA nije učestvovala, šta kaže?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: “Gde nije bila, došlo je do žestokih sukoba. Mogu da vam kažem, iako propaganda, naročito sarajevska sasvim drugo govori da je u Zvorniku vrlo brzo uspostavljene sve relacije normalnog života.”

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Izetbegović govori da niko nikog ne treba da tera kad je reč o odlasku JNA iz Bosne i Hercegovine. O čemu je reč na stranici 18 odnosno 17 i 18, ko ovo kaže “gospodine predsedniče, moraju se deblokirati sve kasarne i svi vojni objekti”. To govori Blagoje Adžić, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste, ali Izetbegović pita da li ima neka kasarna pod blokadom to je na stranici 17.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Alija Izetbegović ne zna da li ima kasarna pod blokadom u Bosni?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Blagoje Adžić odgovora “kako da nema, to su Derventa, Travnik, Zenica ...

SUDIJA KVON: Strana 12.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sve je to pod blokadom?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ovaj: “Travnik, Zenica, sve je to pod blokadom. Danas je došla i ova naredba Efendića ili nekakvog Šibera”. Alija Izetbegović se pravda i kaže “ja sam to pročitao u novinama”. A Adžić odgovora “onaj ko hoće mir ne bi trebalo da donosi takva naređenja. Mi se možemo dogovoriti, možemo raditi, koordinirati stvari, ali takva naređenja donositi jednostrano uz onu direktivu koja je vama poznata, tu je imam, da se napada na kasarne i takve stvari, to znači rat”. Naime, mjesec dana prije ovih razgovora koje smo mi imali u Skoplju, izdata je bila jedna direktiva od strane muslimanskih paravojnih formacija da se blokiraju sve kasarne Jugoslovenske narodne armije na teritoriji Bosne i Hercegovine i ovdje je riječ o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, Adžić kaže ovde “za onakvu naredbu, ako nije uz vašu saglasnost data, on bi morao biti smenjen, jer to izaziva rat”. Izetbegović kaže: “Ona je povučena istog momenta, ali oni nisu smenjeni”. Pa, je li povučena ta naredba, jesu ostale kasarne pod blokadom, je li on govorio istinu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja ne znam da li je povučena, ovaj, moguće je da je i povučena, ali su kasarne sve ostale blokirane u Bosni i Hercegovini. Nama je u Sarajevu, recimo u kasarni “Maršal Tito” ostalo nekoliko meseci blokirano 300 dečaka od 16, 17 godina. To su bili pitomci jedne vojne srednje škole ovaj i živeli su gore tamo nego u konc-logoru. Nismo nikakvih mogućnosti imali da deblokiramo tu kasarnu muslimanskih paravojski.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SUDIJA ROBINSON: Sada je vreme za pauzu. Napravićemo pauzu od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, samo pogledajte, malo ćemo na tome da se zadržimo, nećemo da se bavimo celim ovim tekstom, dakle vi govorite na kraju, objašnjavate, pozivate se na razne stvari, to ćete da objasnite ukoliko želite, ali pogledajte na stranici 36, to je pred sam kraj, poslednji pasus, Alija Izetbegović govori "ukoliko se bude želelo na nas praviti pritisak u pogledu statusa, mesta JNA". pročitajte ovaj pasus.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Ukoliko se bude želeo na nas praviti pritisak u pogledu statute, mjesta JNA i animirati međunarodna javnost, budite sigurni u jedno. Sa naše strane naše dvije obaveze ćemo izvršiti. Drugim riječima vaše građane koji su vaši državljani, mi ćemo iz Srbije i Crne Gore vratiti, ako treba u roku od nekoliko dana u Bosnu i Hercegovinu ...

SUDIJA KVON: Strana 23.

SUDIJA ROBINSON: Kako glasi pitanje u vezi sa tim, gospodine Miloševiću?

SVEDOK KOSTIĆ: Nisam završio još ovaj citat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da pročita citat, gospodine Robinson, samo da pročita citat.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Kao što ćemo isto tako one koji nijesu sa tog područja, koji nijesu vaši državljani nego su naši, vratiti nazad. Ovo drugo ostaje sve tamo. Onda postajete suočeni sa činjenicom da imate srpski narod tamo naoružan sa svojom vojskom, imate Muslimane i Hrvate naoružane sa svojom vojskom, imate prijetnju strašnog građanskog rata, krvoprolića gde će svi izginuti, opšti kaos, totalni građanski rat tamo. Mislim da to nije riješenje, treba razgovarati o tome."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I sada recite da li je Predsjedništvo SFRJ postupilo po tome da vrati sve građane Jugoslavije, Savezne Republike Jugoslavije u Jugoslaviju?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Predsjedništvo SFRJ je u suženom sastavu 4. maja 1992. godine donijelo odluku o tome da se sa teritorije Bosne i Hercegovine povuku svi pripadnici Jugoslovenske narodne armije, tada je to bila već Vojska Jugoslavije, jer je već bio usvojen Ustav 27. aprila Savezne

Republike Jugoslavije, dakle svi pripadnici JNA koji su državljani Srbije i Crne Gore. I u roku od 15 dana mi smo povukli sve pripadnike Vojske Jugoslavije sa teritorije Bosne i Hercegovine ovaj, dakle 19. maja u Bosni nismo imali naših vojnika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro da li je na ovom sastanku, mi nismo stigli profesore Kostiću da pređemo kroz ovaj dosta, dosta obiman fono zapis, da li je na tom sastanku Alija Izetbegović stavio vama bilo kakvu primedbu na ponašanje vojske, na neku, na bilo šta što bi moglo da se tetira kao nekorektan odnos vojske na teritoriji Bosne i Hercegovine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, ni u jednom trenutku ništa slično. Ja mogu da kažem čak da sam odmah posle povratka iz Skoplja, jer je u javnosti bilo dosta veliko interesovanje oko tih naših razgovora koji su dosta dugo najavljivani, pa odlagani, pa konačno održani, ja sam ovaj, dao izjavu za javnost u kojoj sam kazao da sam veoma zadovoljan sa razgovorima koje smo imali sa gospodinom Izetbegovićem u Skoplju, da je on čak tada izjavio da armija može da ostane tamo i pet godina, ako treba, a, na žalost, posle nekoliko dana gospodin Izetbegović je održao vanrednu sjednicu svoga opet suženog, da ne kažem krnjeg Predsedništva Bosne i Hercegovine i kategorički zahtijevao da se Jugoslovenska narodna armija odnosno Vojska Jugoslavije odmah povuče sa teritorije Bosne i Hercegovine. I ako mogu da iskoristim priliku gospodinu Bonomiju, ostao sam mu dužan odgovor na njegovo pitanje kada je povučena Jugoslovenska narodna armija iz Makedonije sobzirom da smo mi sporazumno to pitanje povlačenja JNA riješili sa makedonskim rukovodstvom, povlačenje JNA iz Makedonije je išlo postupno i sukcesivno, dakle bez velike žurbe, ali u martu i aprilu je Jugoslovenska narodna armija povučena iz Makedonije.

SUDIJA BONOMI: Hvala, gospodine Kostiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da ste vi u Predsedništvu 4. maja doneli odluku o povlačenju iz Bosne i Hercegovine, a Predsedništvo Bosne i Hercegovine isto tada u sastavu u kome je radilo, bez srpskih predstavnika, šta je, šta je odlučilo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, Predsjedništvo je na toj sjednici istoga dana praktično, što je nas veoma iznenadilo, proglasilo Jugoslovensku narodnu armiju kao okupatorsku vojsku, ovaj, obratilo se međunarodnoj javnosti i čak zatražilo stranu pomoć i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, on osam dana pre nije imao nikakvu primedbu na ponašanje JNA, a onda 4. maja kad vi donosite odluku da se povuče vojska iz Bosne na osnovu rezultata razgovora sa njim, on kaže agresori i tako dalje?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

SUDIJA BONOMI: Pogledajte molim vas pri dnu strane 21 na engleskom, pa strana 22, to je ono što kaže Izetbegović gde izgleda da on kaže "paravojne jedinice Srpske demokratske stranke imaju neka područja pod svojom kontrolom i drže ih uz saglasnost Jugoslovenske narodne armije". Meni se čini da se on tu žali na ponašanje JNA.

SVEDOK KOSTIĆ: Ja bih zamolio ako možete na, ovaj, ali na srpskom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da vam nađem to ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Evo, dok nađemo ovaj tekst gospodine Bonomi i ako mogu da kažem, vidite mi smo u Bosni imali i najveći dio vojne industrije ovaj, koja je bila jugoslovenska praktično ovaj, svih republika, ovaj, veliki dio te vojne industrije su držali Muslimani i muslimanske formacije ovaj, pod svojom kontrolom. Ovaj i ni tamo Jugoslovenska narodna armija nije intervenisala da bi eventualno ovaj, deblokirala ili ovaj, došla u posed tih vojnih pogona ovaj, pogona vojne industrije. Bilo je dosta optužbi da je Jugoslovenska narodna armija ostavila oružje Srbima. Ja mogu odgovorno da kažem Jugoslovenska narodna armija je ostavljala oružje svim nacionalnim zajednicama odakle se povlačila iz prostog razloga ...

prevodioci: Sudija nije uključio mikrofona.

SUDIJA ROBINSON: Tu se govori o paravojnim jedinicama Srpske demokratske stranke koje drže sve te prostore pod kontrolom, stranica 33. O tome treba da date komentar.

SUDIJA BONOMI: Odnosno ovo je rečenica koja ide iza toga "oni to drže uz saglasnost Jugoslovenske narodne armije" i ja sam razumeo da ste vi maločas rekli da se Izetbegović uopšte nije žalio na vojsku, a meni ovo izgleda kao žalba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste našli to, gospodine Kostiću?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 33 strana, drugi pasus Alije Izetbegovića.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: 33 strana, drugi pasus. Našao sam. Dakle, ko koga napada, je li?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da. To je ono šta je citirao gospodin Bonomi.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Dakle, "ko koga napada, ja ne znam, samo je rezultat takav da trenutno paravojne jedinice Srpske demokratske stranke drže sve te prostore pod kontrolom. Oni to drže uz saglasnost Jugoslovenske narodne armije". Ja mogu da kažem gospodine Bonomi da je čitav građanski rat u Bosni i Hercegovini u suštini bio rat između tri nacionalne zajednice ovaj, Muslimana, Srba i Hrvata i to je bio rat za teritorije. Dakle i jedna i druga ...

SUDIJA BONOMI: Ali moje pitanje je mnogo konkretnije od toga, gospodine Kostiću. Ja vas jednostavno pitam da li je ovo pritužba koju je izneo Izetbegović, jer vi ste maločas rekli da se on uopšte nije žalio na ponašanje Jugoslovenske narodne armije?

SVEDOK KOSTIĆ: Ja ovo, moram da kažem, ne shvatam kao pritužbu, jer Jugoslovenska narodna armija nije ulazila u oružana dejstva ni sa muslimanskim formacijama, ni sa srpskim formacijama, jer je poznato da je srpski narod imao, Srpska demokratska stranka imala je i prije nego što smo povukli Jugoslovensku narodnu armiju iz Bosne imala je svoje oružane formacije. Svoju Teritorijalni odbranu tamo. Prema tome, ja ovo nisam shvatio kao pritužbu na Jugoslovensku narodnu armiju utoliko pre što treba ...

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, recite ...

SUDIJA ROBINSON: Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema JNA, kakav je stav prema JNA Predsjedništvu Bosne i Hercegovine zauzelo mesec dana ranije, na sam dan priznanja nezavisnosti Bosne i Hercegovine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je mesec dana ranije donelo odluku i pozvalo ove paravojne formacije muslimansko-hrvatske vojske da ovaj, blokiraju sve kasarne Jugoslovenske narodne armije na teritoriji Bosne i Hercegovine. I to je i urađeno i postupljeno po tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A u kom je sastavu bilo to Predsjedništvo Bosne i Hercegovine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Predsjedništvo Bosne i Hercegovine bilo je, ja ću korektan ovaj, termin uzeti i poslužiti se ovim koji je koristio gospodin Robinson, bilo je u suženom sastavu, dakle bez predstavnika srpskog naroda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste 4. maja doneli odluku da svi izađu, jedinice JNA sada već Vojske Jugoslavije iz Bosne i Hercegovine. A da li su oružane formacije u Bosni i Hercegovini dozvolili neometano povlačenje jedinica JNA iz Bosne i Hercegovine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Naprotiv, u periodu tog povlačenja Jugoslovenske narodne armije ovaj, imali smo primjere najmonstruoznijih zločina izvršenih prema pripadnicima JNA na teritoriji Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta znate o napadu na kolonu JNA u Dobrovoljačkoj ulicu u Sarajevu? To je bilo 3. maja 1992. godine.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da. Tada je general Kukanjac i vojni sastavi tamo su zadržali gospodina Aliju Izetbegovića kada se vraćao sa Lisabonske konferencije (Lisbon Conference) na sarajevskom aerodromu i odveli su ga u kasarnu u Lukavicu, u kasarnu JNA i u toku tih pregovora dogovoreno je da ovaj, se izvuče iz blokade i iz okruženja, jer su muslimanske paravojne formacije bile blokirale Komandu armije u Sarajevu, da se kompletna komanda armije izvuče iz Sarajeva, po tom dogovoru i gospodin Alija Izetbegović i general Kukanjac zajedno su bili u toj koloni, mislim da je bio i predstavnik UNPROFOR-a (United Nations Protection Force), ovaj, u Bosni sa njima, ali muslimanske paravojne formacije se nisu držale dogovora, gospodin Alija Izetbegović je pušten da ide u Predsjedništvo, a muslimanska paravojska je presekla tu kolonu u Dobrovoljačkoj ulici i koliko je meni poznato, a na osnovu informacija koje sam ja tada imao pod neposrednom komandom

Ejupa Ganića, izvršen je masakr nad tom kolonom koja nije bila u borbenom rasporedu nego je bila smeštena u kamionima ovaj, za izvlačenje iz Sarajeva. Tu je poginulo više vojnika i starješina Jugoslovenske narodne armije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je bilo 15. maja u povlačenju JNA iz Tuzle?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Tu se desio još užasniji zločin sa mnogo više žrtava na strani Jugoslovenske narodne armije. Prilikom povlačenja, prema odluci Predsjedništva, ove kasarne Jugoslovenske narodne armije "Husinjska buna" iz Tuzle, vojska je bila spremna za pokret u koloni sa kamionima i tako dalje, vojnicima pod ceradama, dakle bez ikakve opasnosti po okolinu, ali su muslimanske vojne formacije organizovale zasjedu i masakrirale su tu kolonu koja je bila u maršu, u povlačenju, bez ikakve mogućnosti praktično da pruži otpor. Prema nekim podacima koje je dao sam komandant Teritorijalne odbrane Bosne i Hercegovine tada, poginulo je tu otprilike, ovaj, oko 160 pripadnika Jugoslovenske narodne armije. Bilo je čak i gotovo zverskog ponašanja, tu su goreli vojnici kao buktinje, bilo je ovaj, likvidiranja čak i ranjenih.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kada je formirana, dakle, ovo je odluka 4. maja, vojska se izvlači, onaj deo koji je iz Srbije i Crne Gore, kad je formirana Vojska Republike Srpske?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Vojska Republike Srpske je formirana 15. maja 1992. godine ili tačno mjesec dana nakon što je formirana Armija Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ova Armija Bosne i Hercegovine kad kažete da je formirana?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: 15. aprila 1992. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači mesec dana pošto je formirana ta vojska formirana je Vojska Republike Srpske?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su se znači, formirana jedna vojska, formirana druga vojska, ova mesec dana kasnije. A da li su se pripadnici JNA sa područja Bosne i Hercegovine priključili tim novoformiranim vojskama?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa uglavnom jesu. To je i starešinski sastav i vojnički sastav, svi su se priključivali nekoj od tih vojski. Recimo, gospodin Ratko Mladić on je ovaj, on je Srbin iz Bosne, on se ovaj, priključio i imenovan je praktično za komandanta srpske vojske u Bosni i Hercegovini, Vojske Republike Srpske ovaj, a drugi recimo generali i visoki oficiri koji su bili isto tako u Jugoslovenskoj narodnoj armiji priključili su se ovaj, vojsci muslimano, bosansko, ovaj, hrvatske koalicije, odnosno muslimanskoj vojsci Bosne i Hercegovine kao što je recimo Sefer Halilović, ja mislim ako se ne varam da je on bio čak i komandant te vojske. Sefer Halilović, Rasim Delić, ovaj, Jovo Divjak koji je po nacionalnosti bio Srbin, on se isto priključio vojsci Bosne i Hercegovine. To su sve bili oficiri Jugoslovenske narodne armije i kasnije su svi oni pokrivali najodgovornije funkcije u jednoj ili u drugoj vojsci. Pa, čak i u treću vojsci, recimo, primera radi, Nojko Marinović je bio visoki oficir Jugoslovenske narodne armije, kasnije je bio komandant odbrane Dubrovnika.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sa tom razlikom što je Mladić iz Bosne i Hercegovine, iz Kalinovika, a Sefer Halilović komandant muslimanske vojske iz Srbije. Musliman doduše. Nećemo se baviti ovim zadržavanjem Alije Izetbegovića, ali samo recite da li je to proizvelo neke posledice, da li je to proizvelo neke posledice na koje je reagovalo Predsedništvo SFRJ? Osim ovoga šta ste opisali, dakle masakr vojne kolone u Dobrovoljačkoj ulici i tako dalje, da li je to proizvelo još neke posledice?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa proizvelo je dosta krupne posledice u pogledu nekih kadrovskih rešenja ovaj, naime Predsjedništvo je ocijenilo da je način na koji je realizovan taj dogovor oko izvlačenja komande JNA iz Sarajeva, presjecanje kolone u Dobrovoljačkoj ulici, žrtve koje su tamo napravljene i tako dalje uz činjenicu da je Alija ipak pušten i otišao, a da dogovor nije obavljen, pa čak nije ni deblokada kasarne "Maršal Tito" u kojoj smo imali ove kadete ovaj, tada još bila izvršena, mi smo u Predsjedništvu tada ocijenili da je to jedan potez, ne ulazeću u detalje i ne ulazeći u ocijenu greške i krivice ovaj, smatrali smo da je time narušen značajno ugled i to visokog starešinskog kadra i Predsjedništvo je donijelo odluku da se general Kukanjac smijeni sa dužnosti sobzirom da je o tome i u toku čitave operacije bio obavješten i general Blagoje Adžić, on je ustao nekritički na stranu generala Kukanjca i sam je ponudio ostavku i mi smo je prihvatili tako da je i Blagoje Adžić podnio ostavku i penzionisan praktično tada, početkom maja. Mislim da je to bilo negde 7 ili 8. maja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta znate o angažovanju hrvatskih oružanih snaga na području Bosne i Hercegovine u to vreme, pre tog vremena i uopšte tih dana, tih meseci?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam već ranije kazao da je osnovna namera vrhovništva Hrvatske bila da ratni požar prenese što brže na susedne teritorije, dakle na teritoriju Crne Gore, na teritoriju Bosne i na teritoriju Srbije. Ovaj, sa ovim prenošenjem ratnog požara na teritoriju Crne Gore i Srbije nije uspio, ali je, na žalost, vrlo brzo taj ratni sukob prenijet na teritoriju Bosne. Njemu je to bilo lakše uraditi zato što je čitava Zapadna Hercegovina naseljena isključivo praktično hrvatskim stanovništvom i što je tamo i prije priznavanja samostalnosti i suverenosti Bosne ovaj, dugo vremena se živelo po uslovima kao u Hrvatskoj. Tamo je bio hrvatski novac, tamo su bili hrvatski simboli ovaj, a onda u jednom dijelu Posavine, gore na sjeveru Bosne, isto je stanovništvo bilo hrvatske nacionalnosti pretežno tako da je na ta dva pravca hrvatsko vrhovništvo uspjelo da prenese ratne sukobe i da svoju vojsku angažuje i u Bosni. Poznato nam je i mi smo u vezi sa tim i intervenisali kao Predsjedništvo da je tada u Bosni, na teritoriji Bosne bilo oko 40.000 hrvatskih, pripadnika Hrvatske vojske, dakle ne Hrvata iz Bosne nego pripadnika hrvatskih vojnih snaga sa teritorije Hrvatske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Profesore Kostiću, u paragrafu 79 bosanske optužnice, kaže: "Dana 15. maja 1992. godine, Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija je u Rezoluciji 752 (UN Security Council Resolution 752) zahtevao da odmah prestanu svi oblici spoljnog mešanja u Bosni i Hercegovini od strane jedinica JNA i da se te jedinice povuku, stave pod kontrolu republičke vlade ili raspuste ili razoružaju". Da li je to ono što je zahtevala Rezolucija 752?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je samo dio od onoga što je ta rezolucija zahtijevala. Dakle, u tome što ste citirali je propušteno da se kaže da se u toj Rezoluciji isti takav zahtev i zaključak odnosi i na pripadnike Hrvatske vojske, na teritoriji Bosne i Hercegovine i potrebu njihovog povlačenja sa teritorije Bosne i Hercegovine, zatim pripadnike raznih paravojnih formacija, a istovremeno je propušteno da se tu naglasi da je u toj rezoluciji u preambuli naznačeno da je ovaj, Predsjedništvo SFRJ odnosno Savezna Republika Jugoslavija već donijelo odluku o povlačenju jedinica Jugoslovenske narodne armije sa teritorije Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo kako to glasi. U Rezoluciji 752 se kaže "uzevši u obzir najavu od 4. maja 1992. godine u Beogradu, spomenutu u izveštaju generalnog sekretara 12. maja o povlačenju Jugoslovenske narodne armije iz drugih republika od Srbije i Crne gore i odbacivanje vlasti nad onima koji ostaju". A onda, u tački 3 u vezi sa ovim što vi kažete, čega nema u ovoj tački 79, jer kaže da je rečeno da je JNA napustio, a ona je već odlučila i napušta, u tački 3 rezolucije kaže "takođe traži se da svi oblici spoljnog mešanja od Bosne i Hercegovine uključujući i jedinice Jugoslovenske narodne armije kao i elemente hrvatske vojske, da sve to prestane". Tačka 4 kaže "takođe traži se da te jedinice Jugoslovenske narodne armije i oni elementi Hrvatske vojske koji se sada nalaze u Bosni i Hercegovini povuku ili da se stave pod vlast Bosne i Hercegovine".

SUDIJA ROBINSON: Dobro, šta vi želite onda da vam svedok o tome kaže? O tim razlikama između ovog paragrafa optužnice i ovog paragrafa rezolucije?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je u to vreme bila već doneta odluka da JNA izlazi iz Bosne i Hercegovine, a da li je iko bio doneo odluku da uđe Hrvatska vojska ili da izađe Hrvatska vojska iz Bosne i Hercegovine?
SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite šta je smisao upućivanja sredinom juna 1992. godine od strane Predsedništva SFRJ generalnom sekretaru Butrosu Galiju (Boutros Boutros-Ghali), memoranduma o angažovanju Republike Hrvatske u ratnim sukobima u Bosni i Hercegovini? Šta je smisao tog memoranduma, memorandum je inače u tabulatoru 56 u formi na srpskom jeziku koja je objavljena, gde je tekst objavljen u celini u dnevnoj štampi, znači sreda 17. jun 1992. godine, a prevod je napravljen. Dakle, memorandum Predsedništva Jugoslavije o hrvatskom angažovanju u Bosni i Hercegovini, šta je smisao tog memoranduma?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, taj memorandum je uputilo Predsjedništvo Savezne Republike Jugoslavije, sadržina toga memoranduma u celini korespondira sa, ovaj, izveštajem, ovaj, generalnog sekretara Ujedinjenih nacija. Mi smo naravno, iako smo već praktično završavali povlačenje Jugoslovenske narodne armije sa teritorije Bosne i Hercegovine, 27. aprila već konstitusali Saveznu Republiku Jugoslaviju ovaj, itekako bili zainteresovani da se i u našem okruženju, a to znači i u Bosni i Hercegovini

uspostavi mir i nađe mirno rešenje političke krize. Mi smo tada ovaj, ocijenjivali da se neće naći mirno rešenje političke krize i političko riješenje krize u Bosni i Hercegovini, ako na teritoriji Bosne i Hercegovine kao već međunarodno priznate države koja je primljena bila u Ujedinjene nacije, ako se nalazi 40.000 vojnika druge, isto tako samostalne države u konkretnom slučaju Hrvatske vojske. I smatrali smo da povlačenje svih vojski, dakle ne samo JNA nego i Hrvatske vojske sa teritorije Bosne i Hercegovine tek stvara uslove da ona tri naroda i njihove oružane vojske traže sporazumno riješenje za krizu u Bosni i Hercegovini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, nećemo se na tome zadržavati. Šta su glavna pitanja koja pokreće memorandum. Vojno angažovanje Hrvatske u Bosni i Hercegovini i šta još?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Samo da nađem memorandum ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To vam je tabulator 56.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, našao sam. Pa, jedno pitanje je naoružavanje odnosno vojno angažovanje Hrvatske u Bosni i Hercegovini, zatim naoružavanje hrvatskog i muslimanskog stanovništva iako je tada već uveliko važio embargo na uvoz oružja na teritoriji čitave one prethodne Jugoslavije koji je uvela bila međunarodna zajednica, mislim da su i neki istaknuti predstavnici međunarodne zajednice isto tako javno konstatovali, pa i generalni sekretar Ujedinjenih nacija da se nezavisno od tog embarga nesmetano vrši ovaj, uvoz naoružanja i ovaj, preko Hrvatske i u Bosnu i Hercegovinu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Onda se govori tamo u tom memorandumu još o, ovaj, o vojno-policijskoj obuci, govori se o ubacivanju diverzantsko-terorističkih grupa i govori se o stradanjima civilnog i žrtvama civilnog stanovništva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li se u memorandumu ...

SUDIJA ROBINSON: Da li je bilo odgovora od generalnog sekretara?

SVEDOK KOSTIĆ: Ne, da ja se sećam, ne. I moram vam reći, obraćali smo se mi više puta u pisanoj formi, ali nijesmo navikli da dobijamo odgovore na naša pisma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo pre nego što pređemo, možda ćemo naći deo odgovora, ne odgovora na pismo, ali deo odgovora na situaciju. I izveštaj u Butrosa Galija od 30. maja 1992. godine, ali pre nego što na to pređem, da li se ovde, pogledajte, na drugoj strani ove "Politike", da li se ovde precizno nabrajaju hrvatske vojne formacije na području Bosne i Hercegovine? Dakle, imate "A", severostočna Bosna, 108, 124, 103, 139 brigada i delovo 101, 109, 131 brigade ...

prevodioci: Molimo optuženog da čita sporije i da nam da referencu.

SUDIJA ROBINSON: Molimo da čitate sporije. Gospodine Miloševiću, prevodioci vas mole da čitate sporije i da im date referencu odakle čitate.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čitam iz tabulatora 56. Dakle, dokument je Memorandum Predsedništva Jugoslavije o hrvatskom angažovanju u Bosni i Hercegovini i to je ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Četvrti pasus.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je četvrti stubac na drugoj strani novina, donji deo četvrtog stupca. Molim vas vi pročitajte, profesore Kostiću. Znači "A" severositočna Bosna ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: "Pod 'A', severoistočna Bosna, pet do šest brigada Hrvatske vojske, 108., 124., 103., 139. brigada i dijelovi 101., 109., i 131. brigade. Ukupno, 10.000 do 12.000 ljudi. "B", zapadna Hercegovina i dolina Neretve, 10 brigada: 4., 115., 126., 152., 105., 156., 119., 114., 110 i 116. brigada hrvatske vojske oko 20.000. Ukupno oko 20.000 ljudi. Pod "C", rejon Livna, Duvna i Šujice. Tri brigade hrvatske vojske, 106., 109. i dijelovi 115. brigade hrvatske vojske i Prve i Četvrtre brigade Zbora narodne garde. Ukupno 5.000 do 7.000 ljudi. Pod "D", prostor istočne Hercegovine, tri brigade hrvatske vojske, 113., 114. i 158. brigada hrvatske vojske, oklopni sastav "Plavi grom" i "Pustinjska lisica". Deo ovih snaga angažovan je na širem prostoru Dubrovnika. U toku je izvođenje ofanzivnih dejstava ovih snaga u sklopu čega artiljerijsko bombardovanje Nevesinja i Trebinja."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, Trebinje i Nevesinje, kakav je sastav tamo nacionalni?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, to je uglavnom srpski živalj, to su gradovi u Hercegovini pretežno sa srpskim življem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se u prethodnom stupcu navode imena zarobljenih pripadnika ovih formacija gde su prošli obuku, ko su i tako dalje, gde se vidi, a i pre toga niz ovih podataka na prvoj stranici gde se pominju pojedinci koji su zarobljeni iz raznih brigada koji daju informacije o svemu tome?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E, sada ćemo da vidimo ovaj izveštaj Butrosa Galija od 30. maja 1992. godine. Da li ste upoznati sa sadržajem izveštaja Butrosa Galija Savetu bezbednosti 30. maja 1992. godine?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su osnovni elementi tog izveštaja oni koji se poklapaju sa vašim saznanjima u Predsedništvu SFRJ?

SUDIJA ROBINSON: Gde je to, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Paragraf 83: "Izveštaj generalnog sekretara Ujedinjenih nacija u skladu sa Rezolucijom 752". Dakle, to je 30. maj, ja ću da vas pitam samo dakle da li se ono što su osnovni elementi toga izveštaja poklapaju sa vašim saznanjima kao potpredsednika Predsedništva SFRJ?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, to šta je navedeno u izveštaju generalnog sekretara Ujedinjenih nacija ne samo da se poklapa sa tim saznanjima našim nego u velikom meri i korespondira sa ovim navodima našim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, e sada samo ću vam citirati nekoliko tačaka pa ćete mi reći da li se to poklapa. Dakle tačka 5 kaže "najveći deo kadra JNA koji je bio raspoređen u Bosni i Hercegovini bili su državljani te države. I prema tome njih nije pokrivala odluka beogradskih vlasti od 4. maja o povlačenju JNA iz Bosne i Hercegovine. Najveći deo njih se izgleda pridružio vojsci takozvane Srpske Republike Bosne i Hercegovine.

Drugi su se pridružili Teritorijalnoj odbrani Bosne i Hercegovine koja je pod političkom kontrolom predsedništva te republike. Drugi su se možda pridružili neredovnim snagama koje su tamo delovale". Koji ste vi maločas izneli otprilike kako su se stvari odvijale prilikom povlačenja i šta se sve dešavalo u to vreme?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To je upravo taj opis i to upravo odgovara i onome što sam ja, gospodinu Aliji Izetbegoviću, u Skoplju kazao sa čime će se oni suočiti prilikom povlačenja Jugoslovenske narodne armije iz Bosne i Hercegovine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tačka 7 ...

SUDIJA BONOMI: Ne čini se da se ovde išta kaže o jedinicama Hrvatske vojske? Ili je to kasnije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: U tački 10 gospodine Bonomi piše "kada je reč o povlačenju elemenata Hrvatske vojske sada u Bosni, informacije koje su trenutno na raspolaganju Njujorku (New York), sugerišu da nije došlo do takvog povlačenja. UNPROFOR je primio pouzdane izveštaje o osoblju Hrvatske vojske u uniformi koje deluje unutar i kao deo vojnih formacija u Bosni i Hercegovini".

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dalje, da hrvatska vlasti kozistentno zauzimaju stav da su hrvatski vojnici u Bosni i Hercegovini napustili Hrvatsku armiju i da nisu predmet njihovih ovlašćenja, ali onda se kaže "međunarodni posmatrači međutim ne sumnjaju da su delovi Bosne i Hercegovine pod kontrolom hrvatskih vojnih jedinica. Bilo da one pripadaju lokalnoj teritorijalnoj odbrani ili paravojnim grupama ili Hrvatskoj vojsci". E sada, u tački 8 se ovde kaže "neizvesnost u vezi sa tim ko ostvaruje političku kontrolu nad srpskim snagama u Bosni i Hercegovini dalje komplikuje situaciju. Predsedništvo Bosne i Hercegovine je u početku oklevalo da se angažuje da učestvuje u razgovorima o ovim drugim pitanjima sa rukovodstvom srpske vojske Bosne i Hercegovine i insistiralo na direktnim razgovorima sa beogradskim vlastima umesto toga". Bili ste vi na razgovoru sa Izetbegovićem 26. aprila. I rezultat smo videli. "Viši predstavnik JNA iz Beograda, general Nedeljko Bošković vodio je razgovore, ali je postalo

jasno da njegova reč nije obavezujuća za komandanta Srpske Vojske Bosne i Hercegovine generala Mladića. I zaista, kao što je navedeno u paragrafu 6 (b) gore, srpske neredovne snage napale su konvoj JNA koji se povlačio iz kasarne u Sarajevu 28. maja prema dogovoru postignutom u pregovoru sa generalom Boškovićem. Takođe se čini da je došlo do teškog granatiranja Sarajeva u noći 28. i 29. maja. Prema naređenjima generala Mladića što je potpuno suprotno instrukcijama koje je izdao general Bošković i rukovodstvo JNA u Beogradu. Tako da su zaustavile konvoje koji su se povlačili.”

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste, ovaj ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zašto?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne samo, ne samo da su zaustavljali konvoje nego moram da kažem da su nam malo i otežavali proces pregovaranja sa muslimanskom stranom oko deblokade još uvek blokiranih kasarni. Zato što je vojska bosansko-hrvatske federacije, vojska je bila praktično već ranije formirana, bila je masovno naoružana i tako dalje. Teritorijalna odbrana srpskog naroda Bosne i ta vojske ove Srpske demokratske stranke nije imala kažen premnogo naoružanja i oni su bili vrlo zainteresovani da preuzmu oružje od Jugoslovenske narodne armije koja se povlači iz Bosne i Hercegovine, pa su čak i otežavali taj proces izvlačenja iz blokade uslovljavajući to da ovaj, vojnici i starešine odu, da se povuku sa teritorije Bosne i Hercegovine, ali da ostave oružje. Imali smo čak i pojavu da je narod na pojedinim područjima, ali to nije bila samo karakteristika kod Srba nego i kod Hrvata i kod Muslimana. Svuda tamo gde se povlačila Jugoslovenska narodna armija narod je masovno izlazio, preprečavo put oklopnim jedinicama, motorizovanim kolonama i tako dalje i mi naravno nijesmo mogli zarad očuvanja naoružanja i izvlačenja naoružanja ići gusenicama preko toga naroda. Bez obzira da li su bili u pitanju Hrvati ili Muslimani ili Srbi. A gospodin Nedeljko Bošković je prioritetno boravio u Sarajevu i ovaj, moram reći u mom kabinetu je lično preuzeo i prijavio se da ide da pokuša deblokirati upravo ovu kasarnu “Maršal Tito” gde su bili ovih 300 kadeta ovaj, i mislim da mu je i njemu bio ugrožen život tamo, po mom naređenju se vratio nazad. U Sarajevu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, pogledajmo još samo ovu tačku 9 šta piše u izveštaju generalog sekretara “sobzirom na sumnje koje sada postoje o sposobnosti vlasti u Beogradu da utiču na generala Mladića koji je napustio JNA, UNPROFOR je učinio napore da apeluje na njega

direktno kao i putem političkog rukovodstva Srpske Republike Bosne i Hercegovine. Kao rezultat tih napora general Mladić se složio 30. maja da prestane sa bombardovanjem Sarajeva. Dok se ja nadam da se granatiranje grada neće obnoviti, takođe je jasno da pojava generala Mladića i snaga pod njegovom komandom kao nezavisnog aktera je očigledno izvan kontrole JNA i teško komplikuje pitanja koja su pokrenuta u paragrafu 4, Rezolucije Saveta bezbednosti 752. Predsednik Izetbegović je nedavno ukazao višim oficirima UNPROFOR-a u Sarajevu, izrazio svoju spremnost da pregovara sa generalom Mladićem, ali ne sa političkim rukovodstvom Srpske Republike Bosne i Hercegovine". O tome i o stavu Izetbegovića da nezavisno pregovara sa Mladićem, da ne prihvata razgovore sa Radovanom Karadžićem, Predsedništvom Srpske Republike, u to doba se tako zvala, Bosne i Hercegovine i uopšte da ne želi politički kontakt?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne znam o tome zaista, ne bih mogao o tome da komentarišem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li je ovo dakle što je sadržina izveštaja Burosa Galija Savetu bezbednosti od 30. maja otprilike i ono šta ste vi u Predsedništvu znali o tome?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste i to je jedna, po mojoj proceni, objektivna ocena stanja u Bosni, a drugo i prije toga, onda kasnije i posle toga, mada sam se ja tada već povukao iz Predsjedništva, dugo su se rešenja pokušavala tražiti za stanje mira u Bosni u Beogradu umesto da su tražena u Sarajevu, jer mi smo praktično obaveštavajući da smo povukli sve pripadnike Jugoslovenske narodne armije iz Bosne i Hercegovine zaključno sa 19. majem ovaj, isto tako obavjestili da je prestala svaka naša nadležnost i svaka naša odgovornost nad oružanim formacijama koje su u Bosni ostale kao oružane formacije srpskog naroda.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, zar se niste pozivali na ovaj izveštaj prilikom izvođenja dokaza Tužilaštva? Ja se sećam da ste se pozivali na ovaj izveštaj.

SUDIJA KVON: Ovaj izveštaj je uveden kao dokazni predmet D-91.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam ustanovljavao odnos između onoga što je Predsedništvo stavljalo u svoj memorandum i što je potpredsednik Predsedništva tadašnji gospodin Kostić imao na sastanku sa Izetbegovićem

o toj problematici i povezivao sa onim što je generalni sekretar stavio u svoj izveštaj.

SUDIJA ROBINSON: Vi smatrate da je to važan deo izvođenja vaših dokaza u vezi sa pitanjem vaše individualne odgovornosti, je li tako?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, vi ste mi juče govorili da idem u konkretne detalje, a videli ste da ni gospodin Kostić koji je bio dok je bio to što je bio, nadležan za celu teritoriju SFRJ ne može ništa da kaže o tim konkretnim detaljima. Kako bih ja mogao kao predsednik Srbije potpuno nenadležan za bilo šta van Srbije da vam govorim o tim detaljima sem da vršim istraživanja kakva vrše ovi preko puta? Prema tome, tu o nekoj odgovornosti ne može biti reči. Osim ovde u ovom nakaradnom prilazu.

SUDIJA ROBINSON: Nema sumnje da ćemo mi čuti argumente u vezi sa značajem ovog izveštaja u završnim podnescima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U paragrafu 7 kaže se da je udruženi zločinački poduhvat postojao od 1. avgusta 1991. godine do 31. decembra 1995. godine, pa vas ja sad pitam, dakle, dalje piše u paragrafu 47 "sve vreme na koje se odnosi ova optužnica u Bosni i Hercegovini je postojalo stanje međunarodnog oružanog sukoba i delimične okupacije". Kada je u Bosni i Hercegovini održan referendum o nezavisnosti? Kad je proglašena nezavisnost? Kada su Evropska unija (European Union) i SAD i neke druge zemlje priznale tu nezavisnost?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da je referendum u Bosni i Hercegovini održan 29. februara 1992. godine. Mislim, a nezavisnost Bosne i Hercegovine je proglašena, istovremeno i priznanje 6. aprila 1992. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: 6. april je, inače, dan kada je Hitler (Adolf Hitler) bombardovao Beograd?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I počeo Drugi svetski rat na prostorima Jugoslavije. Dobro, e sad, molim vas, da mi kažete vi kao učesnik ovog udruženog zločinačkog poduhvata, kako vi vidite tvrdnju da je u Bosni i Hercegovini postojao međunarodni oružani sukob i delimična okupacija čitavih osam meseci pre nego što je Bosna i Hercegovina proglasila

nezavisnost? I pre nego što je došlo do upotrebe oružja u toj republici. Vama kao učesniku tog poduhvata je možda jasnije u čemu ste vi to učestvovali. Da li možete da objasnite, u čemu ste vi to učestvovali, to je možda vama jasnije nego nekom običnom posmatraču koji čita ovo što ovde piše?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, mislim da pitanje koje je upravo postavljeno je pitanje na koje treba da odgovore sudije u završnom razmatranju.

SUDIJA ROBINSON: To sam hteo da kažem. Svedoče, molim vas da ograničite svoje odgovore na činjenična pitanja koja će biti od pomoći Pretresnom veću kada bude donosilo odluku u vezi sa postojanjem međunarodnog oružanog sukoba. Ne traži se od vas procena o tome, ali vi možete da date informacije koje su relevante za to pitanje.

SVEDOK KOSTIĆ: Pa, evo, ja nijesam ni pravnik, pa, prema tome i ne osijećam se pozvanim, čak kad bi mi to i pripadalo po proceduri rada ovog Suda da dajem sudove i ocijene, ali iz svega ovoga što smo do sada prošli vezano za ta zbivanja u Bosni i Hercegovini ovaj, ja mogu samo da podsjetim na sve to što smo razgovarali i dogovarali vezano za status Jugoslovenske narodne armije u Bosni i Hercegovini, za razgovore sa gospodinom Izetbegovićem, za povlačenje Jugoslovenske narodne armije odnosno Vojske Jugoslavije iz Bosne i Hercegovine ovaj, da mi tamo praktično posle 19. maja nijesmo ni imali ni jednog vojnika našeg, ovaj, činjenica je da su tamo ostale tri naoružane vojske, tri naoružana, tri naroda u Bosni i Hercegovini sa političkim rukovodstvima koje je svaki od tih naroda tamo imao i da se tamo praktično, uz sve pokušaje traženja mirnog rješenja razvio žestok građanski rat između sva ta tri naroda međusobno. Dakle, to je jedan dio odgovora. Drugi dio, odgovora ja zaista ne mogu da objasnim, ali verovatno će autori optužnice objasniti kako i na koji način učešće velikog broja ovih učesnika u zločinačkom poduhvatu od avgusta 1991. godine pa do 1995. godine, ako samo podsjetim da je na primjer gospodin Veljko Kadijević koji se pominje tamo, 8. januara 1992. godine podnio ostavku i otišao direktno u bolnicu, da je 8. maja 1992. godine Blagoje Adžić podnio ostavku, da sam ja kao potredsjednik Predsjedništva već 15. juna predao dužnost prvom izabranom predsjedniku Savezne Republike Jugoslavije i potpuno se povukao iz političkog života i tako dalje. To su samo detalji na

koje podsjećam, a vjerovatno Tužilaštvo može objasniti otkud sad to naše učešće u tom zločinačkom poduhvatu i u čemu se ono sastoji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad vidite, evo u čemu se sastoji, zato vam i postavljam pitanje. Ovde se ne Sudi ni vama ni Kadrijeviću. Prema tome, ovde je to vezano za mene. Ovde piše, znači u paragrafu 28 “generali Veljko Kadrijević i Blagoje Adžić koji su rukovodili snagama JNA u Bosni i Hercegovini i nadzirali, održavali su stalnu komunikaciju sa optuženim i konsultovali se sa njim”. Dakle, u tom se kontekstu pojavljuje. E sad mi recite, pošto ste vi tada bili potpredsednik Predsedništva i predsedavajući dakle tog kolektivnog Vrhovnog komandanta, da li su generali Veljko Kadrijević i Blagoje Adžić rukovodili snagama JNA u Bosni i Hercegovini i nadzirali ih? Jesu li oni rukovodili snagama u Bosni i Hercegovini? Kad je izbio rat u Bosni i Hercegovini? Dakle ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Veljko Kadrijević nije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, pa ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Veljko Kadrijević nije mogao rukovoditi snagama u Bosni ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, je li evidentno, znači taj koji se samnom konsultovao je u vreme kad je rat u Bosni izbio bio u penziji?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jesam li ja preko penzionera učestvovao i davao instrukcije? I bio u vezi sa njim.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, u ovom dijelu se ponavljaju neke sasvim besmislene zaista i potpuno neosnovane optužbe i navodi koje smo već prošli u onom dijelu hrvatske optužnice tako da zaista ne vidim razloga da to sve ponovo ponavljamo utoliko pre što je ovde već evidentno da imamo praktično za zbivanja u Bosni već imamo odustvo pojedinih od tih najodgovornijih ljudi iz Jugoslovenske narodne armije od kojih su neki pošli u penziju, neki podneli ostavke i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, oni su gospodine Kostići vidite, oni su ovde uzeti kao veza samnom. Dakle, po ovome što ovde se tvrdi trebalo bi da sam ja preko penzionera uticao na Kadrijevića i Adžića koji

su ovde navedeni na stanje u Bosni. Je li to moguće, održivo, govorim o činjeničnim elementima, ne o bilo kakvim pravnim?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Vidite, ja ne mogu sada da decidno tvrdim jeste li vi imali ikada ikakvu komunikaciju i sa Kadijevićem i sa Adžićem, ali ako se uzme u obzir izjava gospodina generala Vasiljevića koji je te odnose i sve to poznao čak i mnogo bolje nego ja i koji je sam ovde, kao svedok Tužilaštva izjavio da vi nijeste mogli imati utjecaj na generala Kadijevića i dok je bio aktivan i dok je bio savezni ministar za odbranu, onda pogotovo i nemoguće je da je on i kao penzioner, kao čovek koji je odmah posle toga otišao u bolnicu i ja sam ga lično posjetio na Vojnoj medicinskoj akademiji, ovaj, mogao imati takvi učešće i uticaj na zbivanja u Bosni i Hercegovini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ja neću da se dalje zadržavam na, jeste li vi pročitalo ovu bosansku optužnicu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li ustanovili koliko je podudarna sa hrvatskom optužnicom?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, skoro da je prepisana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste našli i jednu jedinu tvrdnju koja se može povezati sa neakvim aktivnostima Republike Srbije, mojim ličnim koja se stavljaju na teret ili neke koje ukazuju na vezu, na vezu između tih događaja i aktivnosti rukovodstva Srbije i mojih ličnih aktivnosti?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pitanje je preširoko. Ja to neću da dozvolim. Rekao sam vam da postavljate vrlo fokusirana i konkretna pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Konkretno pitanje, šta znate o mojim aktivnostima koje su se ticale stanja u Bosni i Hercegovini?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, to je isto tako široko. Dobićemo predavanja od profesora na to, od sat vremena. Nemojte odgovarati na to pitanje. Gospodin Milošević zna da treba da fokusira svoja pitanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koja vam je moja aktivnost vezana za Bosnu i Hercegovinu poznata?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Za ovaj period dok sam ja bio u Predsedništvu, dakle do 15. juna, ono što je sa vaše strane bilo prisutno to je korišćenje vašeg političkog ugleda i autoriteta da se postigne mirno rešenje i zalaganje za prihvatanje Kutiljerovog plana. Ne znam dalje šta bih mogao više da kažem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala, nemam više pitanja. Evo, završio sam glavno ispitivanje gospodine Robinson, kraće nego što sam planirao da ne bih prolazio ponovo kroz iste optužbe koje sadrži bosanska optužnica u odnosu na Hrvatsku.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Miloševiću. Gospođu Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Hvala, časni Sude. Samo jedno administrativno pitanje. U vezi sa tabulatorima o kojima smo govorili. Pretpostavljam da će oni svi biti uvedeni u spis, ali ja imam prigovor u odnosu na uvođenje onog video snimka, drugog, na kome je prikazan neki vojni skup, ne znam kako to da nazovem, pošto se tu ne navodi ni datum, nije navedena ni svrha onoga šta smo stvarno videli.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Ostali tabulatori se uvode u spis, a ne i video snimak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo drugi video snimak. Ona izjava reis ul uleme gde govori da je božja naredba da se vodi džihad, to uvodite, je li tako? To je potpuno individualizirano.

SUDIJA ROBINSON: Da, taj uvodimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Onda razumete kakve veze ima to šta on kaže sa onom mudžahedinskom brigadom čiju smotru vrši Izetbegović?

SUDIJA ROBINSON: Ali niko nije mogao ništa da vidi na tom video snimku gospodine Miloševiću. Nije bio vidljiv, nije mogao da se shvati.

TUŽILAC UERC-RECLAF: A nije bilo ni prevoda uz to.

SUDIJA ROBINSON: Mi nismo mogli da izvučemo nikakav smisao iz toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, uglavnom je smisao, urlici na arapskom jeziku. Verske prirode. Militantne verske prirode.

SUDIJA ROBINSON: Ali kako mi to možemo da znamo, jer vi ne dajete iskaz.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro. Ja sam verovao da vi možete da razlikujete arapski jezik od drugih jezika, gospodine Robinson.

SUDIJA KVON: Ne, ne svedok nije video taj video snimak, pa smo to preskočili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Vi ste videli da svedoku ne radi monitor, to dozvolićete ne mogu da kontrolišem odavde.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospođo Uerc-Reclaf.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: TUŽILAC UERC-RECLAF

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, vi ste tokom vašeg svedočenja u više navrata komentarisali paragrafe iz hrvatske optužnice. Vi je očigledno dobro poznajete, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Vi znate da se u njoj govori o zločinima počinjenim između 1. avgusta 1991. godine i juna 1992. godine, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Znači, gospodine Kostiću, vi znate da su podaci o stanovništvu koje ste nam vi ovde dali kada ste upoređivali podatke iz 1991. godine i 2001. godine nisu podaci koji mogu da budu od pomoći ovom Sudu? Vi to znate?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To ne znam. Kako da nisu od pomoći? Podaci koje sam ja izneo o stanovništvu i njegovoj nacionalnoj strukturi itekako mogu biti od pomoći ovom Sudu. Mi možemo različito da gledamo na to, ali nemojte da mi stavljate u odgovor ono što vama odgovara.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, ono šta ove informacije obuhvataju su i rezultati hrvatskih ofanziva, operacije “Bljesak” i operacije “Oluja” i to je uzrok ove velike promene u broju stanovnika srpske nacionalnosti, zar ne, a to je 1995. godina?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mi smo kroz čitavo moje svedočenje govorili o atmosferi koja je od prvoga dana vladala na teritoriji Hrvatske sa pretežnim većinskim srpskim stanovništvom i u vezi sa tim čini mi se veoma uspešno objasnili kako i na koji način je došlo do početka oružanih sukoba na teritoriji Hrvatske. A, svuda ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dozvolite mi da vas zaustavim gospodine Kostiću. Gospodine Kostiću, brojke koje ste vi dali sudijama obuhvataju i promene u stanovništvu iz 1995. godine zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, obuhvataju sve promene od 1991. godine do 2001. godine, sve promene, a to je konačan rezultat svega što se zbivalo u Hrvatskoj.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, vama je poznato i vi ste o tome govorili da se vi nalazite u paragrafima 7 i 10 hrvatske optužnice kao pripadnik udruženog zločinačkog poduhvata i da se vi smatrate odgovornim za zločine za koje se terete u vezi sa Hrvatskom, a delimično i u vezi sa Bosnom. Vama je to poznato, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja nisam nikad rekao da se smatram odgovornim ni za jedan zločin, a očekujem od vas da danas kažete koji su to zločini za koje bih ja mogao biti odgovoran, a nisam nikad rekao da se smatram odgovornim.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: To nije bilo moje pitanje. Ja vas lepo molim da slušate ono što vas pitam. Ja sam vas pitala da li vi znate da se u optužnici smatrate odgovornim za te zločine kao pripadnik udruženog zločinačkog poduhvata, to ste sami rekli.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja molim samo da konstatujem razliku između ovoga što ste sada rekli i prvoga pitanja koje ste postavili. Ni jednoga trenutka nijesam izjavio da se smatram krivim i odgovornim za zločine koji se u optužnici navode, ali sam kazao da sam se u tom periodu nalazio na dužnosti potpredsjednika Predsjedništva SFRJ i kazao sam isto tako u toku svedočenja da sve odluke koje smo donosili kao Predsjedništvo SFRJ i proširenom, odnosno u punom sastavu i u suženom sastavu su bile

okrenute ka mirnom rešenju političke krize, a ne ka ratu. I ja vas molim, ako na tome insistirate ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, gospodine Kostiću, stanimo ovde. Izgleda da vi ne želite da shvatite moje pitanje. Imajući u vidu poteze JNA gospodin Milošević je sam rekao, citiram sada iz transkripta 47771, datum 1. februar ove godine. Na početku vašeg glavog ispitivanja. Citiram: "Svi ti događaji spomenuti ovde u optužnici odigrali su se sve do negde sredine 1992. godine. Ovde imamo svedoka koji je bio potpredsednik Predsedništva. Predsedništvo je bilo Vrhovna komanda te vojske za koju se tvrdi da je počinila neke stvari. Iako to uopšte ne znači da su se ti zločini spomenuti u optužnici uopšte odigrali, ali to pokazuje ko je u to vreme imao nadležnost i vlast". Dakle, gospodine Kostiću, jednostavno rečeno, gospodin Milošević zapravo ovde kaže, ako je JNA i počinila neke zločine onda to nije njegova odgovornost nego vaša gospodine Kostiću, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: U to vreme o kome smo mi govorili ja sam bio potpredsednik Predsjedništva, to je bila Vrhovna komanda i kao Vrhovna komanda mi smo imali nadležnost nad Jugoslovenskom narodnom armijom.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I vi ste onda odgovorni zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ako je bilo takvih zločina, onda bih ja mogao da nosim odgovornost za to, ali te zločine niti sam ja pomenuo, niti sam kazao, niti prihvatio iz optužnice bilo koju tvrdnju da je Jugoslovenska narodna armija takve zločine pravila.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, vama je poznato mesto Sarvaš? Časni Sude, molim vas da se pogleda naš atlas, to je dokazni predmet 336, možda bismo to mogli da stavimo na grafoskop.

SUDIJA KVON: Broj strane molim?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Strana 23. Gospodine, vama je dakle poznato mesto Sarvaš?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nisam nikada tamo bio, ali mi je poznato ime toga mesta Sarvaš. Poznato mi je upravo iz tih dana.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: To je, pa recimo južno od Osijeka i prema istoku, takođe. Jeste li pronašli to, vidite li to?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da, jugoistočno od Osijeka blizu Aljmaša, Erduta i Dalja. U Istočnoj Slavoniji zar ne? Vi znate da je u Dalju i Sarvašu bilo sukoba, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Vi ste čak nešto i rekli u jednom dokaznom predmetu, dokaznom predmetu Odbrane 333, tabulator 26, to je dokument datiran 8. avgusta 1991. godine. Tada je održana sednica Predsedništva na kojoj se govorilo o tome. I na kojoj se kaže da treba formirati komisiju za nadgledanje prekida vatre i da bi trebalo da se istraži šta se dogodilo u Sarvašu i Dalju, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A 13. avgusta Predsedništvo se opet bavilo ovim pitanjem, pitanjem toga šta se dogodilo u Sarvašu, Dalju i Lovincu, sećate li se toga?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Znam da smo se bavili time, detalja se baš ne sećam dobro, ali znam da smo se bavili.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Časni Sude to je dokazni predmet zapravo 330, tabulator 11, to je nacrt zapisnika sa ovog sastanka Predsedništva od 13. avgusta. Mislim da ne treba da vam pokazujem taj dokument gospodine Kostiću, jer vi to znate, a ja želim da govorim sada samo o jednoj stvari.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Zašto da mi ne pokažete?

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Mislim da je gospođo Uerc-Reclaf dužna da svedoku pokaže dokument. Ne može on da se seća nečega od pre 15 godina i da mu se kaže lakonski, vi za to znate. On mora da vidi dokument, da vidi šta ko kaže tamo, da bi mogao da odgovori na pitanje.

SVEDOK KOSTIĆ: Pa, mi u Predsjedništvu nismo imali nacрте zapisnika, imali smo zapisnik, kakav nacрт zapisnika?

SUDIJA ROBINSON: Dokument će svedok sada da dobije.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da časni Sude, ja sam želela da skratim stvari zato što se svedok setio da se govorilo o tom pitanju. Pogledajte, molim vas, drugu stranicu.

SUDIJA ROBINSON: Imate li kopiju i za optuženog? Molim da se kopija preda optuženom.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dakle, 133. sednica Predsedništva održana 13. avgusta 1991. godine i iznad dnevnog reda stoji da ste vi bili prisutni, a pod tačkom 1, ako pogledate sledeću stranicu, to je tačka 1 i na kraju tačke 1 stoji sledeće, prevod sa engleskog: "Predsedništvo SFRJ odlučilo je da od Saveznog izvršnog veća zatraži da formira mešoviti ekspertski tim, odnosno komisiju za istraživanje činjenica u vezi sa događajima u selima Dalj, Sarvaš i Lovinac u Hrvatskoj i o tome obavesti javnost". Sećate li se toga?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Detalja se zaista ne sećam, ali znam, evo vidim ovde da je dogovoreno da je Vasil Tupurkovski i Bogić Bogičević obave razgovor sa rukovodstvom Republike Slovenije, toga se sećam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ali, ja vas pitam o komisiji koja je trebala da istraži događaje u Sarvašu, Dalju i Lovincu, da li se toga sećate?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, za tu konkretnu komisiju zaista se ne sjećam, ali mogu da kažem da smo mi tih komisija formirali više, za jednu od tih komisija, to je bila državna komisija u kojoj sam ja bio predsednik, to nije ovo, ovaj i gospodin Mesić je tada demonstrativno napustio sednicu Predsjedništva zato što sam ja izabran za predsednika te državne komisije, a za ovu se konkretno zaista ne sjećam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine, da li se sećate da je bilo sukoba u Sarvašu, Dalju i Lovincu?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Sjećam se i ne samo tamo. Na mnogo drugih mesta, ali i tamo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Mi smo ovde čuli svedoke koji su svedočili o događajima u ta tri mesta. Sada ću citirati iskaz jednog zaštićenog svedoka, to je C-057, dokazni predmet 607, tabulator 1. Budući da je ovo pod pečatom, ne bih želela da dokument predam svedoku nego ću samo da pročitam one delove tog dokumenta koji nisu zaštićeni. Da li možemo da se sa tim složimo?

SUDIJA ROBINSON: Da, u redu, možemo da nastavimo da tako radimo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, ovaj svedok u paragrafu 29 svoje izjave govori o zauzimanju Aljmaša, o uništenju katoličke crkve u Aljmašu. Ja ne mogu da vam pročitam celi paragraf zato jer čitam samo javnu verziju izjave. Ovde stoji "početkom septembra", jedan deo je revidiran, i on govori ovde o jedinici koja je dobila zadatak da napadne Sarvaš. To dakle svedok spominje u paragrafu 29. Osim toga govori o napadima na Aljmaš, u paragrafu 30 kaže "Aljmaš je bio potpuno napušten osim nekoliko desetina starijih ljudi i nekoliko bračnih parova". U paragrafu 31 kaže se da su Arkanovi dobrovoljci minirali crkvu u Aljmašu, nakon toga ovaj svedok govori o zauzimanju Sarvaša, u paragrafu 34 kaže "video sam da je selo bili potpuno napušteno i teško oštećeno vatrom iz tenkova i artiljerije. Ja sam pretpostavio da je do toga došlo zato što je na to selo pucano iz tenkova celog dana". I konačno, u paragrafu 88, ovaj svedok je rekao da su "u proleće 1992. godine Srbi iz Zapadne Slavonije počeli da se naseljavju u području gde sam ja bio lociran. Oni su se uselili u hrvatske kuće u Aljmašu, Sarvašu i Erdutu. A u isto to vreme promenjena su imena tih sela i stavljani novi ćirilčni znakovi na ulaze u sela. Aljmaš je preimenovan u Papuk Dolina, a Sarvaš je postao Bjelo Novo ili tako nekako". Da li se sećate toga?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, molim vas nemojte me zasmijavati. Da li se ja sećam Aljmaša i Sarvaša i Dalja u tom smisli kako mi pitanje postavljate. Molim vas zašto niste istražili ko je taj koji je pucao tamo i koji je srušio recimo katoličku crkvu. Otkud ću ja to znati za te detalje za koje me vi pitate. Ja mogu samo da kažem ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, stanite. Ja sam vam postavila jednostavno pitanje. Pitanje je bilo da li se sećate Sarvaša? Zato što ja mislim da bi trebalo da se sećate, jer vi ste o Sarvašu pisali i u vašoj knjizi, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: To ću vam ja reći šta sam napisao o Sarvašu i ne morate da mi postavite pitanje, mogu vam odmah *ad literam* reći šta sam napisao.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Izvolite.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam u mojoj knjizi napisao o Sarvašu. Vidite, ovaj, mi smo toliko puta zaključivali primirija, toliko puta dogovarali prekide vatre i kroz čitavo svoje svedočenje sam potvrdio da je uvijek, da su ta primirija uvijek narušavana od strane hrvatskih paravojnih formacija. I ja sam često bio u prilici, otprilike o tome često i pišem u knjizi da preko televizije ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, gospodine Kostiću, ne, ja sam vas pustila da odgovorite na moje pitanje. A moje pitanje se odnosilo na Sarvaš. Ne morate da ponavljate sve ono što ste već rekli u glavnom ispitivanju. Koncentišite se, molim vas, samo na ono što u vašoj knjizi stoji o Sarvašu, ako se sećate. Ako se ne sećate, imam je ovde, staviću je pred vas.

SUDIJA ROBINSON: Molim vas da slušate ono šta vam kaže predstavnik Tužilaštva, ako ne, možemo da stavimo knjigu na grafoskop. Zašto to ne učinite gospođo Uerc-Reclaf?

TUŽILAC UERC-RECLAF: U pravu ste, časni Sude, mislim da je to lakše, mislim da je lakše da se to stavi na grafoskop.

SUDIJA ROBINSON: Izvinjavam se, došlo je vreme za pauzu, pa ćemo se onda na to vratiti za 20 minuta. Sada idemo na pauzu.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Pre nego što otkrijemo šta je svedok napisao o Sarvašu, želeo bih da se razjasni situacija sa dokaznim predmetima. Uvrstili smo u spis tabulatore 32, 35, 36, tabulatori 84, 62, 81 i 83 o kojima je optuženi takođe govorio, već su uvršteni u spis pa ih sada nećemo ponovo uvrštavati. Izvolite. Da, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nisam čuo da ste pomenuli tabulator broj 5, to je onaj fonogram sastanka Izetbegović-Kostić.

SUDIJA ROBINSON: Da, jesam, spomenuo sam to. Tabulator 5, evo stoji i u transkriptu. Izvolite, gospođu Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Hvala. Gospodine Kostiću, imate sada ovdje izvod iz vaše knjige "1991. da se ne zaboravi". Pred vama je stranica 101, mislim da svi imamo i prevod i ovdje stoji: "Kada sam se prvi put sreo sa generalom Životom Panićem, komandantom Prve armije i grupom njegovih saradnika, kada sam otvarao 4. septembra 1991. godine Poljoprivredni sajam u Novom Sadu, u to vreme su radio i televizija svakodnevno obavestavali o tome kako hrvatske paravojne formacije iz Sarvaša ugrožavaju pripadnike Jugoslovenske narodne armije koji su postavljeni kao tampon zona radi sprečavanja međunacionalnih sukoba. Tom prilikom sam ih pitao, zar je taj Sarvaš tako utvrđen da ga ne možete ošvojiti i proterati one koje vas svakodnevno ugrožavaju? Oni su mi odgovorili da bi to mogli očistiti za jedno popodne, ali da ne smeju zbog potpisanog primirija. I stroge naredbe iz Generalštaba da se primirje mora poštovati. Da sam na vašem mestu, rekao sam im, neprijatelju bih tolerisao da jedanput prekrši primirije, pa čak i drugi i treći put, ali bih ih nakon toga ućutkao ne čekajući ničije odobrenje ako su životi naših vojnika ugroženi. Naredne nedelje iz Sarvaša su proterane hrvatske paravojne formacije. Ali nikad nisam saznao da li je taj naš razgovor uticao na preduzimanje akcije". Sećate li se toga? Tog razgovora sa generalom Panićem?

prevodioci: Mikrofon za svedoka, molim. Ponovite molim.

SUDIJA ROBINSON: Molim vas ponovite odgovor.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Sjećam se toga dobro. Ova fotokopija teksta je tačno onako kako je u mojoj knjizi napisana.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Časni Sude, Tužilaštvo želi da uvrsti u spis ovaj deo knjige. Ne znam tačno kako da to napravimo. Knjiga je već tabulator 72, međutim uvršteni su u spis samo oni delovi kroz koje je prošao gospodin Milošević, a možda bismo to onda trebali da zadržimo kao tabulator 72 ili da damo novi dokazni broj Tužilaštva.

SUDIJA ROBINSON: To je deo tabulatora 72.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Hvala.

SUDIJA BONOMI: Pre nego što nastavite, kod mene u tabulatoru 72 nema ništa. Je li vi kažete da je to već uvršteno, neki delovi ove knjige?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ja sam shvatila da su samo oni delovi knjige koji su prevedeno ovde kad su pročitani ovde uvršteni u spis.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospođo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, kao što ova knjiga pokazuje, vi ste dobro znali kakvi se događaji odigravaju u Sarvašu, a kao član Predsedništva trebalo bi da znate, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne, nisam znao šta se zbiva u Sarvašu, jer da sam znao, ne bih generala Panića pitao šta je to u Sarvašu i zar je toliko utvrđen da dozvoljavate da paravojne formacije, dakle nelegalne, neregularne vojske Hrvatske ugrožavaju Jugoslovenske narodne armije, jedine ustavne oružane sile. Da sam imao detalje o Sarvašu, ja to ne bih pitao generala Panića. A ovo sve šta smo pročitali ovde zasluhuje i dodatni komentar u tom smislu da ako postoji zaključeno primirije, pa neka od strana to primirije ne poštuje nego ga krši jedan put, dva puta, tri puta, četiri puta, u tom slučaju jedinice regularne vojske ne treba ni da čekaju naređenje bilo čije, one u cilju samoodbrane mogu i trebaju same da preduzmu aktivnosti radi zaštite sopstvene žive sile i jedan od, jedno od mojih zapažanja koje ste mogli naći u knjizi koju citirate, iako nemam visoko vojno obrazovanje, samo sam rezervni major bio Jugoslovenske narodne armije, ovaj ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Molim vas da se koncentrišete, da dajete kratke odgovore. Ja sam vas pitala da li ste bili informisani, jer iz ovoga ispada da ste bili informisani o tom kraju, a onda vi kažete da niste. Dakle, niste, to je onda odgovor na moje pitanje.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Dozvolite da završim misao. Ipak mislim nije u redu da prekidate moju misao, ako već postavljate pitanje.

SUDIJA ROBINSON: Da, ona vas može zaustaviti ukoliko ne odgovarate na pitanje. Ali, naravno, sve to kontroliše Pretresno veće.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Iz vaše knjige ispada da ste vi hteli da se Sarvaš napadne?

SUDIJA BONOMI: Ja bih hteo da znam gde ste vi to pročitali, jer svedok nam je više nego jedanput tokom glavnog ispitivanja rekao da je on bio taj u rukovodstvu koji je smatrao da bi vojska trebalo da skinе blokadu sa raznih kasarni u kojima su bile držane njihove kolege. Meni se čini da je to sasvim razuman stav, mislim da sam čak o tome nešto i pitao. Šta vi kažete, šta u ovom pasusu sugerise da je svedok želeo da se napadnu civili?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Ja nisam rekla da je on želeo da se napadnu civili, izvinjavam se, ja sam samo rekla "ovo zvuči kao da ste vi hteli da se napadne Sarvaš", mislim dakle tu na selo, nisam uopšte spominjala civile.

SUDIJA BONOMI: Ali gde ste vi to pročitali? Meni se čini da on želi da se uklone paravojne formacije, da se skinе blokada koju su oni prouzrokovali.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Pa, ja sam pročitala ovu rečenicu "da sam na vašem mestu" i tako dalje.

SUDIJA BONOMI: Ali tek nakon što su tri puta prekinuli primirje, gospođo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Mislim da idem dalje, mislim da sam rekla ono što sam htela u vezi sa time. Moje kolege upravo su mi rekli da kad sam govorila o dokaznom predmetu D333, tabulator 28, to je sednica Predsedništva od 8. avgusta 1991. godine, moje kolege su mi upravo rekli da to nije još uvršteno u spis, jer gospodin Milošević to nije ponudio na uvrštenje, u stvari tabulator 26, pogrešno sam rekla, ne 28, tabulator 26. Tužilaštvo bi želelo da se to uvrsti u spis. Možda bismo to mogli da pokažemo svedoku kako bi onda mogla da postavim još jedno pitanje u vezi sa tim.

SUDIJA ROBINSON: Da. Molim da se dokument da svedoku.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Svedoku treba dati ćirilichnu verziju, a na grafoskop ćemo staviti drugu verziju. Gospodine Kostiću pogledajte molim vas četvrtu tačku u ovom dokumentu. Tu stoji "danas u 13.00, članovi

komisije Predsedništva SFRJ i tri predstavnika iz Vlade Republike Hrvatske i srpskog naroda Slavonije, Baranje i Srema, posetiće sela Dalj ...

SUDIJA KVON: Tabulator 26.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dakle citirala sam iz tačke 4 ovog dokumenta gde se spominje komisija, dakle govori se ko je sve bio u toj Komisiji i onda se kaže “posetiće sela Dalj i Sarvaš kako bi se rešila nerešena pitanja tamo. Radna grupa Saveznog izvršnog veća i Predsedništva Skupštine Osijek će takođe učestvovati”. I zatim u sledećem paragrafu stoji da se lica koja su lišena slobode na osnovu prethodno Komisiji dostavljenih spiskova, oslobode do danas u 18.00 kao i da se nastavi rad na utvrđivanju identiteta nestalih lica. Gospodine Kostiću, dakle ovde stoji da se je radna grupa Predsedništva komisije Jugoslavije bavila tom situacijom i da je u toj situaciji bilo žrtava i zatočenih na obe strane. Da li se to tako i dogodilo?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja iz ovog dokumenta koji ste vi citirali samo vidim da je pokrenuta inicijativa da se formira i ispita taj slučaj, ali se ne sjećam da li je bilo izvještaja te komisije i kakav je sadržaj toga izvještaja. Ja mogu samo dnevnik pretpostavim pošto je ovde u pitanju avgust mesec da se tu radi o ovom međuperiodu koji je ovaj, rezultirao potpunom blokadom rada Predsjedništva kad se Predsjedništvo više nije moglo sastati tako da ne znam da li je ovaj, ta radna grupa koja je imenovana, ne znam, ne bih mogao o tome ništa da kažem, mogu da pretpostavim eventualno da je ta komisija radila u okviru ove komisije savezne Vlade, ali se ne sjećam da smo na Predsjedništvu imali izvještaj komisije u ovom smislu, o rezultatima rada.

SUDIJA ROBINSON: Da li mogu nešto da vam pomognem? Šta ste želeli da kažete?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, verovatno bi bilo jasnije kada bi bio pročitana prvi pasus gde se vidi ko je ta komisija Predsedništva na čelu sa Vasilom Tupurkovskim i Bogićem Bogičevićem i ko je u njenom sastavu. Onda bi bilo jasno o čemu se radi. Jer je ovo saopštenje radne grupe komisije Predsedništva. A onda bi bilo jasno šta je. Prvo treba ustanoviti o kome se radi, pa onda ...

SUDIJA ROBINSON: Da, hvala. Hvala, gospodine Miloševiću.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: To se može lako videti iz dokumenta i mislim da ne treba da ulazimo u detalje. Ja ću, u stvari, kasnije, kada budemo govorili o zločinima vratiti se na rad ove komisije, nema potrebe da se sada time bavimo detaljnije. Gospodine Kostiću kao član Predsedništva, a kasnije i u funkciji predsednika “krnjeg Predsedništva” ili kako vi to nazivate Predsedništva u suženom sastavu, vi ste bili deo tela koje je kontrolisalo i upravljalo akcijama JNA?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da, Predsedništvo je bilo kolektivni organ Vrhovne komande.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Kada kažem vi, mislim na to kolektivno telo. Ne mislim na vas samog. I tokom vašeg mandata u Predsedništvu JNA je delovala prema vašim naređenjima?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I tokom ...

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ako mogu samo da objasnim. Podela nadležnosti između Predsedništva kao Vrhovne komande i nadležnosti Štaba Vrhovne komande kao stručnog organa je bila jasno određena. Dakle, Predsedništvo ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da, da o tome ste već govorili, ne moramo to sada da ponavljamo. Drugog dana vašeg svedočenja kada ste govorili o dokaznom predmetu Odbrane D333, tabulator 69, to je izjava Kadrijevića od 6. jula 1991. godine da je mir, a ne rat u interesu svih, vi ste potvrdili gospodinu Miloševiću da armija nije nikada ništa uradila na svoju vlastitu inicijativu, da na osnovu ustavnih ovlašćenja je Predsedništvo kao savezni organ donosilo sve relevantne odluke, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam ovaj, ja sam u svedočenju kazao da se Jugoslovenska narodna armija ponašala krajnje uzdržano, da je poštovala Predsedništvo kao Vrhovnu komandu, ali sam tada podsetio na podelu nadležnosti, jer nije Predsedništvo kao Vrhovna komanda u svojoj nadležnosti imalo naređenje ili nije ono bilo to koje je trebalo da odlučuje gde će i na kojoj teritoriji biti raspoređene jedinice Jugoslovenske narodne armije i koje će akcije preduzeti umesto stručnog organa Generalštaba.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Časni Sude, moja kolegica me je upravo podsetila da mi tražimo da se ovaj tabulator 69 uvede u spis.

SUDIJA ROBINSON: Da, uvešćemo ga u spis. Rečeno mi je da je to tabulator 26?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Da, tabulator 26.

SUDIJA ROBINSON: Da, tabulator 26, a 69 je već uveden.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Gospodine Kostiću, kao što ste rekli, vi ste bili deo Vrhovne komande JNA, to znači da ste vi bili u višem stepenu odgovorni, bili biste odgovorni ako bi ovaj Sud utvrdio da su JNA i njoj podređene snage počinile zločine u Hrvatskoj i sve do juna 1992. godine u Bosni?

SUDIJA ROBINSON: Gospođo Uerc-Reclaf, zar ne radite ono šta ste rekli gospodinu Miloševiću da ne treba da radi. Naime, postavljate pitanja koja su u krajnjem slučaju ono šta treba da odlučuje ovo Pretresno veće i to nije na njemu da kaže da li bi on bio odgovoran ili ne.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Moram da preformulišem pitanje. Nisam želela da on dođe do tog nalaza. Dakle, preformulisaću ga. Sobzirom na situaciju vi ste vrlo zainteresovani za ishod ovog suđenja, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam zainteresovan da se utvrdi prava istina, a vi se niste mnogo potrudili da do prave istine dođete. I došao sam prvenstveno da pomognem Pretresnom veću u ustanovljavanju istine i činjenica.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, ja vam kažem sledeće: ako bi se ovde utvrdilo da su počinjeni zločini, to bi imalo uticaja na vas kao osobu, na vašu ličnu odgovornost, prema tome vi niste došli ovde da pomognete Pretresnom veću da se utvrdi istina već da oslobodite odgovornosti sebe i gospodina Miloševića?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Nije tačno.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Govorili ste o događajima u Plitvicama i Pakracu, a ovo Pretresno veće je saslušalo dokaze u vezi sa onim što se desilo u Pakracu. Da li biste se složili samnom da su dokazi o onome šta se desilo u Plitvicama i u Pakracu prilično drugačiji od onoga što ste vi rekli da se desilo u Hrvatskoj? Da li biste se složili sa tim?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne bih mogao da kažem u čemu je razlika. Ja mogu samo da kažem da je zaista, što se svih tih detalja i Sarvaša i Pakraca i Plitvica i za druga mesta u Hrvatskoj koja su bila i postojala kao krizna žarišta, zaista detalje ne znam. Ovaj, vi možete insistirati koliko god želite da vam ja o svim tim detaljima pričam, ja zaista detalje ne znam. Ja sam samo rekao i zbog toga zaista ne u pežorativnom smislu, ali ovaj, ako sam bio u toj Vrhovnoj komandi ja ne mogu o svim tim detaljima zaista znati i zato sam u šali kazao da još malo očekujem da ćete gospodina Blera (Tony Blair) optužiti za sve ono što se sinoć desilo u Londonu (London). I za ubistva i za krađe i za silovanja.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dozvolite da vas zaustavim. Dozvolite da vas ovde zaustavim. Ne govorimo ovde o gospodinu Bleru. Ja sam samo htela da mi potvrdite da su ljudi na drugi način opisivali ono šta se desilo u Plitvicama i Pakracu, a vi ne biste bili u mogućnosti da nam kažete šta se desilo, jer vi niste bili tamo, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja nisam bio tamo.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ali da li vam je poznato da kada je reč o događajima u Pakracu, gospodin Jović je naredio JNA da interveniše, a da pri tome nije sazvaio Predsedništvo, sednicu Predsedništva i dobio njihovu odluku. Da li vam je to poznato?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja moram da kažem da ne znam za to da je gospodin Jović to uradio. Ako je to on sam uradio postavlja se pitanje da li mu je trebala odluka Predsjedništva ili je već imao takvu odluku Predsjedništva. Ukoliko je ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, gospodine Kostiću, dozvolite da vas prekinem. To je bilo vrlo jednostavno pitanje. Da li vi znate da je gospodin Jović naredio JNA da interveniše, a da pri tom nije sazvaio sednicu Predsedništva, a vaš odgovor je ne, vi to ne znate. To je dovoljno. A da li znate da je on takođe naredio da JNA interveniše u vezi sa demonstracijama 9. marta 1991. godine, da li to znate?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja tada nisam bio u Predsjedništvu, ali sam bio informisan i o tome i koliko je meni poznato gospodin Jović je proveo konsultacije sa članovima Predsjedništva i pribavio njihovu saglasnost da se ovaj, armija angažuje tada. Koliko je meni poznato. Možda nije bila sednica u onom plenarnom sazivu, ovaj, u sali i tako dalje, ali da je zbog hitnosti

situacije i opasnosti građanskih sukoba ovaj, u Beogradu 9. marta konsultovao telefonom ostale članove Predsjedništva i dobio njihovu saglasnost.

SUDIJA ROBINSON: Nije mi jasno. U vreme događaja u Plitvicama i Pakracu, da li ste vi bili član Predsedništva?

SVEDOK KOSTIĆ: Ja bih se sada morao u ovoj masi datuma prisjetiti kad je tačno bio, kada se tačno desilo ovo u Pakracu. Ne bih mogao tačno da odgovorim.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Govorimo o martu 1991. godine, a svjedok tada nije bio u Predsedništvu. Ja sam ga samo pitala da li zna za te odluke, ali je bar znao za ovu poslednju odluku. Funkcija predsednika Predsedništva SFRJ u vanrednim situacijama je prilično važna, je li tako? On je mogao da pokrene inicijative u odnosu na delovanje JNA, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne. Funkcija predsjednika Predsjedništva u odnosu na ostale članove Predsjedništva, u uslovima neposredne ratne opasnosti, nije drugačija nego što je i inače. Drugačije je samo to da Predsjedništvo kao kolektivni organ može da se sastane i ako nema prostu ili dvotrećinsku većinu i može da donese odluke u sastavu u kome se sastalo. Ali predsjednik Predsjedništva nema veća ovlašćenja u uslovima neposredne ratne opasnosti u odnosu na normalne uslove kao predsjednik kolektivnog organa. Bilo kolektivnog organa šefa države, bilo kolektivne Vrhovne komande.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, gospodin Borisav Jović lično nam je rekao ovde kada je svedočio, časni Sude ja se ovde pozivam na dokazni predmet 596, tabulator 1, paragraf 60, kada je gospodin Jović govorio o događajima u Pakracu. Gospodin Jović je naredio JNA da interveniše, a da pritom nije sazvaio sednicu Predsedništva i da nije dobio odluku Predsedništva. Moje jedino pitanje je, u vreme vanrednih situacija predsednik ima moćan položaj, položaj sa ovlašćenjima i može nešto da uradi, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jasno. Po mojim saznanjima, u vanrednim situacijama predsednik Predsjedništva nema veća ovlašćenja nego u normalnim okolnostima, a to što se dešavalo u Pakracu tada, to nije vanredna situacija još uvek. Vanrednom situacijom se smatra samo ono što se dešavalo posle 3. oktobra 1991. godine.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: U vašem svedočenju vi ste rekli da su u Plitvicama i Pakracu bile redovne policijske stanice u kojima su radili Srbi i da je to bio deo hrvatskih vlasti i to je u transkriptu 47661 od 25. januara ove godine. Da li se toga sećate?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja se ne sećam da sam baš izjavio da su u Pakracu i Plitvicama bile isključivo srpske policijske snage, ali sam govorio o tome da je na tim područjima gde je pretežno većinsko srpsko stanovništvo, da su postojale policijske stanice kao deo hrvatskih, hrvatske policije i da je na tim područjima gde je bilo većinsko srpsko stanovništvo u tim policijskim stanicama bilo zaposleno lokalno stanovništvo kao policajci i pretežno Srbi. Ne mogu da vam odgovorim baš konkretno da li je u Pakracu ili u Plitvicama u policijskoj stanici bila većina srpskih ili hrvatskih policajaca. To ne mogu da kažem i mislim da to nisam u svedočenju ni tvrdio.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Znali ste za događaje u Kninu u avgustu 1999. godine i vi ste to nazivali "balvan revolucijom", izvinjavam se, rekla sam 1999. godine, a mislila sam 1990. godine, pogrešno sam se izrazila. I vi to pominjete kao "balvan revoluciju". Da li ste znali da Milan Martić i njegova policija nisu prihvatili hrvatske vlasti? Ustvari oni su presekli svoje veze sa hrvatskim vlastima. Odnosno sa hrvatskim MUP-om, da li vam je to poznato?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja detalje zaista ne mogu da o tome ovaj, iznosim iz prostog razloga što je to 1990. godina kada još nisam bio u Predsjedništvu SFRJ, ovaj i ono šta je meni poznato to je da su Hrvatske policijske formacije i specijalne jedinice MUP-a Hrvatske pokušale da prodru do Knina i do ovih mjesta gde je većinsko srpsko stanovništvo da zauzmu te policijske stanice i praktično razoružaju policijske sastave koji su činili pretežno Srbi da bi ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, ja sam vas pitala da li u to vreme kada se to dešavalo, da li su se lokalne policijske stanice praktično odvojile od MUP-a, vama je to poznato, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne znam to da li su prekinuli veze, ja samo zna da su pokušali da spreče dolazak hrvatskih policijskih snaga i specijalnih jedinica, pokušali su da uđu u ta područja i da uspostave svoju vlast. A ko je prekidao veze, zaista ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, mi smo čuli iskaz u vezi sa tim, na primer da je Milan Martić odbio nove uniforme, nove zastave i vlast Hrvatske u MUP-u 1990. godine kada je organizovana takozvana balvan revolucija. Vi tvrdite da vi za to ne znate?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja ne znam da li je Milan Martić odbio uniforme ili nije, ali ono što sam u svjedočenju svome kazao, to mogu i vama sada da potvrdim ponovo, to je da se srpsko stanovništvo na tim teritorijama pobunilo jednostavno podiglo je ustanak, uplašili su se šta im se može desiti i u tom smislu su oni preduzeli samoorganizovanje na tim teritorijama i javno izjavili, saopštili da neće priznati hrvatske zakone i hrvatski Ustav koji su nastali grubim rušenjem jugoslovenskog Ustava i jugoslovenskih zakona nego su izjavili da će poštovati jugoslovenski Ustav i jugoslovenske zakone. I mogu da kažem da je gospodin Mesić kao predsjednik Predsjedništva, o tome mogu da vam konkretnije pričam, zbog toga ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ja ću vas zaustaviti. Moje pitanje je bilo prilično jednostavno i nije potreban dugačak odgovor na to. Gospodine Kostiću, ni Ustav SFRJ ni hrvatski Ustav ne predviđaju postojanje nikakve paralelne samoproglašene srpske policije koja bi delovala van nadležnosti republičkih policijskih vlasti, je li tako? Ne postoji nikakva osnova za formiranje odvojene srpske policije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ali, to nije bila srpska policija odvojena nego je došlo, došlo je do odmetanja hrvatskih vlasti pa i Hrvatske policije i Ministarstva unutrašnjih poslova Hrvatske, do njihovog odmetanja od jugoslovenskih zakona koji regulišu tu materiju, a kao rezultat njihovog odmetništva onda je usledilo i odmetanje ovaj, srpskog naroda i njihove vlasti i njihovih predstavnika od Hrvatske vlasti i njihovih zakona jednostrano donijetih. Ja sam zato, vi ste me prekinuli, ali mislim da ne treba da me prekinete. Vidite, gospodin Mesić je stalno i kao predsjednik Predsjedništva, stalno srpski narod u tim krajevima nazivao "četnici", "odmjetnici" "teroristi". Ja sam dosta dugo kao potpredsjednik koji je sjedio pored njega, slušao taj njegov vokabular ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dozvolite da vas prekinem. Možda vam se to ne sviđa, ali meni je potrebno da odgovarate na moja pitanja. Nije dozvoljeno da pričate šta god želite da pričate. Dozvolite da vas pitam sledeće. Vama je bilo poznato. Treba da odgovarate na moja pitanja gospodine Kostiću. To je sve šta od vas tražim, ništa drugo.

SUDIJA ROBINSON: Molim vas odgovorite na pitanje.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, kada je reč o Plitvicama, da li vam je poznato da je neko ubijen, da li je neki Hrvat ubijen?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Te detalje ne znam, znam da je uvijek u tim sukobima bilo žrtava i Hrvata i Srba, ali ne znam te detalje da bih mogao konkretno odgovoriti.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Vi ste svedočili, a to je u transkriptu 47617 od 25. januara da je u martu 1991. godine vojno rukovodstvo predložilo Predsedništvu da se uvede vanredno stanje. Četiri člana su bila za to, a četiri su bila protiv toga i gospodin Milošević je onda posle toga postavio još neka dodatna pitanje i govorio o toj situaciji četiri za, četiri protiv. Da li se sećate da ste to rekli?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Sjećam se.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li dozvoljavate mogućnost da ste napravili grešku i da je ustvari situacija prilikom glasanja u Predsedništvu bila četiri prema tri. Četiri protiv uvođenja vanrednog stanja, a samo tri glasa za. Da li dozvoljavate tu mogućnost?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja bih vas zamolio i da me malo podsjetite, jer ono što ja znam i što je meni poznato, bila su četiri glasa protiv, a četiri za, pa je došlo do blokade u Predsjedništvu. Uostalom sednica je trajala tri dana i sva tri dana su bila neka izjašnjavanja i neka glasanja. Na koji dan mislite i na koje glasanje mislite?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodin Borisav Jović je svedočio u ovom Predmetu, on je bio član Predsedništva u to vreme u martu 1991. godine on je bio predsednik Predsedništva, je li tako?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: On je vodio dnevnik tokom tih događaja koji je kasnije, 1995. godine objavio kao knjigu "Poslednji dani SFRJ". Da li vam je poznata ta knjiga?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da li ste je pročitali?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ne svu, ali neke stvari koje se tiču onog vremena kada sam ja bio u Predsjedništvu SFRJ to sam pažljivo pročitao.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I kada je napisao knjigu, kako nam je ovde rekao, on pisanje te knjige nije bazirao na sećanju već na beleškama koje je vodio u to vreme i zvaničnim dokumentima. Da li vam je to poznato?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja o tome mogu da kažem samo sledeće, kao svoj utisak. Pažljivo sam pročitao tu knjigu gospodina Jovića u onom dijelu koji se tiče vremena od kada sam i ja došao u Predsjedništvo SFRJ i kad smo zajedno radili. Iz onoga što sam pročitao za taj period, ja sam došao do zaključka da gospodin Jović ipak nije sve to striktno vodio kao dnevnik nego je kasnije, sređujući taj tekst i te materijale, verovatno stavljao datume. Ja ću vam sada reći konkretan primer. On u toj knjizi koju vi citirate govori o datumu 15. ili ovaj, 14. ili 15. juli, ne znam sada već napamet tačno, da je donijeta Odluka o povlačenju JNA iz Slovenije, a poznato je i nesporno da je odluka o povlačenju JNA iz Slovenije donijeta 18. jula. Ja sam recimo iz tog detalja zaključio da gospodin Jović nije vodio baš striktno dnevnik, pa da je to kako je striktno vodio dnevnik i stavio u knjigu. A za ovo ranije zaista ne mogu da vam kažem, jer nisam bio u Predsjedništvu.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, da se vratimo na knjigu i na ono šta je gospodin Jović u knjizi napisao u vezi sa tom sednicom Predsedništva 12. marta 1991. godine, toj dugoj sednici koja je trajala tri dana, časni Sude to je odlomak iz dokaznog predmeta 596, tabulator 2, knjiga gospodina Jovića i beleške od 12. marta 1991. godine. Gospodine Kostiću to je jedan duži dokument, ja ću jednostavno skrenuti vašu pažnju na nekoliko tačaka koje se ovde navode, ja imam pred sobom englesku verziju, na stranici dva gospodin Kadijević govori o situaciji i on kaže, ovo je prevod sa engleskog: "Prvo, da se odluka odmah usvoji sa kojom će se odmah proglasiti vanredno stanje na celoj teritoriji SFRJ i da se svi normativni zakoni u sukobu sa Ustavom SFRJ i saveznim zakonima suspenduju". Zatim nastavlja i kaže, "drugo, da se usvoji odluka kojom će se povećati borbena gotovost oružanih snaga", a nešto dalje on kaže, "treće da se prekinuti sistem nacionalne odbrane obnovi u okviru ustavnih okvira". To je bio predlog gospodina Kadijevića iznesen pred Predsedništvo u to vreme. Da li se i vi toga tako sećate?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Pa, ja nijesam prisustvovao toj sednici, jer tada nisam bio u Predsjedništvu i zaista vam ne bih mogao o tome govoriti.

U pogledu detalja oko tog. Ja znam dobro da je sjednica trajala tri dana, ako se ne varam 12., 14. i 15. Da ovaj, prvoga dana, da prvoga dana prijedlog koji je iznio Veljko Kadijević u Predsjedništvu nije mogao biti prihvaćen, da je napravljena pauza. Ja o tome mogu da vam govorim na bazi toga što sam gledao film sa te sjednice koji je nekoliko puta emitovan i reemitovan. Moguće je sa tog stanovišta da vam govorim, ali nisam bio na sjednici Predsjedništva.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Ali znate da se gospodin Jović složio sa ovim predlogom, to je stranica 257 časni Sude, dakle da se gospodin Jović složio sa ovim predlozima? Odgovor da ili ne će biti dovoljan.

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: A gospodin Mesić je odbio te predloge?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodin Tupurkovski ih je odbio?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Jeste.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: I gospodin Bogićević je takođe odbio predlog?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Riza Sapundžija (Riza Sapungjija) ga je takođe odbio, to je predstavnik Kosova i Metohije?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Taj detalj u vezi sa gospodinom Rizom Sapundžijom, ne znam tačno. Mislim da je gospodin Riza Sapundžija bio dva ili tri puta u prilici u toku te trodnevne sednice da glasa i da se izjašnjava, a zaista ne znam detalje. Pošto se ovde radi o prvoj sednici 12. marta, nisam siguran kakav je stav bio gospodina Rize Sapundžije. Ne znam. Ja znam da je u toku ta tri dana na jednom od tih glasanja koliko se i filma sjećam stav gospodina Rize Sapundžiju bio negativan. U toku ta tri dana, ne znam da li je to prva, druga ili ovaj, treći dan sjednice, ne znam.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Želim sada da vam citiram nešto iz teksta gospodina Jovića, strana 258 na engleskom. To dolazi od Nenada Bučina, on je bio predstavnik Crne Gore. Vidite li, on ovde kaže, prevod

sa engleskog: "Ja ne osporavam Veljkove procene. Kad bih ja napravio analizu moji bi zaključci verovatno bili mračni. Kad uzimam reč ovde sada, međutim razmišljam o svim prethodnim deklaracijama, o našoj potpunoj paralizi i nemogućnosti, čak bih rekao i nevoljnosti da se dođe do odluka čak i u vezi sa mnogi bezazlenijim situacijama od ove sada. Za mene je jedina mogućnost je zaista to da priznamo da mi kao Predsedništvo nismo u stanju da vodimo ovu zemlju". Dakle, on se ovde zapravo ne slaže sa uvođenjem vanrednog stanja?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja nisam tako shvatio stav gospodina Bućina. Moje je lično mišljenje iako nijesam bio na sednici ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Pre nego što odgovorite, samo trenutak, pre nego što kažete šta mislite hajde da pogledamo nekoliko strana dalje, na strani 261 engleske verzije, ponovo govori gospodin Bućin. Ako, dakle, nastavite da gledate tekst videćete da na jednom mestu gospodin Bućin ponovo nešto kaže. On ovde predlaže sledeće. U knjizi piše: "On je onda predložio da rešenje bude to, ne da uvedemo nego da najavimo mogućnost uvođenja vanrednih mera i da ne podignemo borbenu gotovost nego da objavimo tako nesto". Onda gospodin Jović dalje nastavlja: "Izenadilo me je njegovo objašnjenje da on nema mandat svoje republike za bilo kakvu drugu odluku. On je rekao doslovce sledeće 'moramo da najavimo mogućnost uvođenja vanrednih mera i takođe da najavimo potrebu da se borbena gotovost podigne na najviši nivo. Ja ne bih želeo da tu liniju predem večeras. Konkretno govoreći, ja nemam mandat moje republike u tom smislu". Dakle, kao što vidimo ovde gospodin Bućin nije se složio sa uvođenjem vanrednog stanja zato, jer njegova republika njemu nije dopustila da učini tako nešto. Da li se toga sećate, vi ste tada bili u Crnoj Gori? Da li se vi sećate toga da ta republika nije želela da prihvati taj predlog?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam tada bio u delegaciji Crne Gore u saveznom Parlamentu, nisam bio na funkciji u Crnoj Gori. Moram da kažem da vi veoma insistirate na ovoj sednici i na stavovima pojedinaca sa ove sednice na kojoj ja nisam bio, ali iz onoga koliko je meni poznato, ovaj, vi tumačite na jedan način, ja tumačim na drugi način. Možda je moj način pogrešan u tumačenju, ali koliko je meni poznato gledajući film o toj sednici, a više puta sam ga gledao, mislim da je gospodin Bućin čitavo vreme imao konstruktivan stav i ovo što vi čitate je možda u toku rasprave o predlozima pokušaj njegov da se to kompromisno rešenje nađe i da se izađe iz blokade rada Predsjedništva. Ali imam utisak, možda grešim, ako grešim izvinjavam

se i gospodinu Bućinu zbog toga, gospodin Bućin je bio na liniji prihvatanja predloga koje je Štab Vrhovne komande predlagao da se donesu i zbog blokade u radu Predsjedništva zbog nemogućnosti da se donesu odluke koje će sprečiti dalju tragediju i dalje približavanje građanskom ratu i razbijanju Jugoslavije, gospodin Bućin je iz tih razloga i podnio ostavku na članstvo u Predsjedništvu. Izvinjavam se, ako to pogrešno tumačim, ali nisam bio na sednici, prema tome, ne mogu da tvrdim da sam dao dobru interpretaciju.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, crnogorsko rukovodstvo izričito je naredilo Bućinu da taj predlog ne prihvati. Vi ste iz Crne Gore, da li to znate? Vi ste bili deo tih struktura u to vreme, da li vam je to poznato?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja to ne znam, a u toku moga svedočenja sam inače kazao da mandat člana Predsedništva SFRJ iz bilo koje republike nije imperativne prirode. Drugim riječima, Nenadu Bućini niko iz Crne Gore i iz rukovodstva nije ...

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine Kostiću, gospodine Kostiću, ne. Ja sam vas jednostavno pitala ...

SUDIJA ROBINSON: Dozvolite mu da završi. Završite ovo šta ste hteli da kažete.

SVEDOK KOSTIĆ: Gospodinu Bućinu niko iz rukovodstva Crne Gore nije mogao dati nalog da ovakvu odluku Štaba Vrhovne komande, ovaj, ne prihvati. Takvu odluku je njemu samo mogla da da Skupština Crne Gore koja ga je imenovala u Predsjedništvo SFRJ. A koliko je meni poznato Skupština Crne Gore koja je jedina nadliježna bila za to, takvu naredbu ili takvu odluku gospodinu Bućinu nije dala.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospođo Uerc-Reclaf.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Dobro, hajde da nastavimo sa ovom knjigom gospodina Jovića. Gospodin Jović ovde u beleški za 13. mart 1991. godine kaže sledeće. On govori o sastanku sa generalom Kadijevićem i Slobodanom Miloševićem i to je tokom te sednice koja je trajala, on kaže: "Veljko nam je doslovno rekao u prisustvu generala Adžića, izvešćemo vojni puč, bez obzira na to da li se predloženi predlog usvoji ili ne. Ako se usvoji,

onda će nam to dati pokriće za mobilizaciju tokom prvih 48 sati. Ali ako se odbije, sproved ćemo mobilizaciju sami. A u tom slučaju postoji opasnost da se Predsedništvo sastane i smeni vojno rukovodstvo, zato nam treba odluka". A kad gospodin Jović pita šta on misli kad kaže vojni puč ili udar, on odgovara "smenjivanje Vlade i Predsedništva. Neće dirnuti Skupštinu, ali joj neće ni dozvoliti da se sastane. Neće dirati republičke vlasti i sve druge, ako podržavaju odluku, odnosno udar, a ako ne i oni će biti uklonjeni". Gospodine Kostiću, dakle on ovde govori o vojnom udaru i o uklanjanju republičkih rukovodstava koji to ne podržavaju, a to znači Srbija i Crna Gora, ako se predomisli ostaju na vlasti, ostali ne ostaju na vlasti. O tome je tada bilo reči, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Mislim da ste pogrešno zaključili. Ako bi se desio vojni udar onda bi vojni udar normalno podrazumevao skidanje sa vlasti i stavljanje da kažem u pritvor ili ovaj, u izolaciju, svih članova Predsedništva SFRJ iz svih republika, prema tome i iz Srbije i Crne Gore. Ovaj, tu se ne bi mogla praviti nikakva razlika, ali ja ne bih mogao sada da ovaj, tumačim mišljenje gospodina Jovića ili bilo kog drugog člana Predsedništva. Ja samo mogu da kažem, ako je vojni udar, ako bi se proveo vojni udar, onda to ne bi moglo da zaobiđe ni jedan, ni jedan organ vlasti ovaj, u svim republikama. Ja sam u svom svedočenju čak kazao, ali to je politička procjena, ovaj, moguće je da je izvođenje vojnog udara moglo da efikasnije i brže riješi jugoslovensku krizu kao što je svojevremeno to u Grčkoj (Greece) bilo. Posle sedam godina opet je vojna hunta vratila demokratiju bez sukoba i bez žrtava zemlji, demokratiju u Grčkoj.

SUDIJA KVON: Za potrebe zapisnika, gospođo Uerc-Reclaf, dajte nam broj strane.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Izvinjavam se.

SUDIJA KVON: Ovo šta kaže Veljko Kadijević.

TUŽILAC UERC-RECLAF: 264.

SUDIJA BONOMI: Samo još jedno drugo pitanje. Da li vi onda kažete da se gospodin Bućin uzdržao od glasanja?

TUŽILAC UERC-RECLAF: Tako je, on se nije izjasnio po tom pitanju.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Gospodine, vi ste rekli da se radilo o četiri prema četiri. Međutim, ako gledamo knjigu gospodina Jovića, on to ovde kaže izričito na strani, tamo gde govori o 14. martu 1991. godine, gospodin Jović kaže da nisu bila četiri glasa prema četiri glasa i da ga je to iznenadilo. On kaže: "Riza Sapundžija koji se predomislio i onda je bilo tri prema pet". To kaže gospodin Jović u svojoj knjizi na stranici 264. Gospodine Kostiću, imajući u vidu činjenicu da je gospodin Jović tada bio predsednik Predsedništva i da je bio prisutan na sednici i da on kaže, "tada nije bilo pat pozicije, zapravo došlo je do jasne većine koja se izjasnila protiv uvođenja vanrednog stanja".

SUDIJA ROBINSON: Vi znači svedoku iznosite tu tvrdnju?

TUŽILAC UERC-RECLAF – PITANJE: Da. Dakle, tako je izgledala situacija, zar ne?

SVEDOK KOSTIĆ – ODGOVOR: Ja sam takvu mogućnost u malopredašnjem iskazu i ostavio kao mogućnost. Ja sam kazao za gospodina Riza Sapundžiju da ne znam tačno kakav je njegov stav bio. I da li je promjenio stav i o kakvom glasanju se radi. U tri dana su bila tri predloga ovaj, prema tome ostavio sam tu mogućnost. Pretpostavljam da to što gospodin Jović kaže je upravo tačno, jer je bio predsjednik Predsjedništva i prisutan na sjednici, ja nisam tada bio u Predsjedništvu.

SUDIJA BONOMI: Ali to onda znači da je i Bućin glasao.

TUŽILAC UERC-RECLAF: On nije podržao tu odluku, taj predlog.

SUDIJA KVON: Pročitajte sledeći rečenicu.

TUŽILAC UERC-RECLAF: "Kad smo došli do glasanja zaključili smo da odluka nije doneta." Samo trenutak.

SUDIJA KVON: Pa, možete da nastavite, ali takođe vreme je i da završimo sa radom.

TUŽILAC UERC-RECLAF: Dakle, koliko sam ja shvatila gospodinu Bućini nije dozvoljeno da glasa zato što je on dobio upustvo od Crne Gore.

SUDIJA KVON: Zar nije to bilo negde u sredini predgovora? Ali dobro, doći ćemo na to.

SUDIJA ROBINSON: Dobro, sada moramo da prekinemo sednicu, nastavićemo sutra u 9.00.

Fond za humanitarno pravo